

Carta a los HEBREOS

Dios ha hablado por medio de su Hijo

¹ Tirāmhpure marī ñicjhārē Dios quetibhuyayupi tocānacā nia na cā caīmasīrī wāmerē bairo. Profeta majā jūgori cā yaye quetire na quetibhuyayupi. ² Bairi ati yutea catasari yuteapu cārē cū macā jūgori marī quetibhuyupi. Cū macā jūgori ati umarecōo nipetirore qūēnoñupī Dios. Bairi nipetiro cā caátajere cacugopahre bairo cā cūñupī Dios cā macārē. ³ Dios macā cā, cā pacā cā caasiyabatorije nipetirijere bairo jīcārō tānia niñami. Cā pacā Dios cā caānorē bairo jīcārō tānia niñami cā macā cā. Bairi nipetirije ati umarecōo macāājē baiānimasīnā cā caátirotimasīrījē jūgori. Bairo caācā ãnirī, marī carorije wapare cose yaparori bero umarecōopu ásúpi, cā pacā Diotā cariape nūgōā carotimasīruiricaropu ruiácā.

El Hijo de Dios es superior a los ángeles

⁴ Dios pāame cā macārē ángelea majā netōrō caānimajūnū cā cūñupī. Na netōjāñurō caānimajūrī wāmerē cacugou cā cūñupī Dios cā macārē. ⁵ Noa ûna aperārē atore bairo īesupī Dios cā ya tutipu cārē:

“Mā, yā macā majū mā ãniñā.

Ati rāmahi yā macā mā ãnijūgogu.”

Ángelea majā ûnarē na īesupī. Cū macā jetore bairo qūññupī. Bairi tunu noa ûna aperārē atore bairo īesupī Dios:

“Cū pacua yu ãniña yua.

Cū ñami yu macu maju,” na ïesupu.

Cū macu jetore tore bairo quïñupu. ⁶ Apero cu caquetibujuropu cu macu jucuña caucu ati yepapu cu caetarore atore bairo na ïñupu:

“Yu yaru ángelea maju nipetiro quïroagaruma yu macuru.”

⁷ Ángelea maju puameru atore bairo cauna na cuñupu:

“Yu yaru ángelea maju wunoru bairo na ãnio joroque na yu átiya.

Tunu bairoa peero caururu bairo na ãnio joroque na yu átiya, yure cajuána puameru,”

na ïcuñupu.

⁸ Cū macu puame roquere bairo puame quïñupu:

“Mua, yu macu Dios, tocunacu rumua carotimasu mu ãninucugu.

Cariape caroa wume jeto carotimasu mu ãnigu.

⁹ Caroa macuñuju ñnie jetore cauroau mu ãniña.

Toreu, carorije macuñuju puameru miroaetiya.

Bairo caucu mu caunoi, yu, mu pacu Dios puame mu yu besewu.

Tunu bairi aperu neturu caroa yericutajere mu yu jowu,” quïñupu.

¹⁰ Tunu apero cu caquetibujuropu bairo ïñupu:

“Mu, ati umurecóo quetiupau, mu camasíñiju mena mu quënowu ati yepa caunijugoripaupuina.

Muna, mu quënowu ati umurecóo cuäru.

¹¹ Atie mu caquënoruquë nipetirije peticoagaro.

Ati umurecóo puame jutii camasu na cajuñaruju caboapetirorea bairo peticoagaro.

Cabaimiatacuäru, mu puame mu petietigu.

Tocunacu rumua mu ãnicuñu ninucugu.

12 ¡Camasañ na jutii cabucare cūcōarī apeye cawāmarē wasoaricarore bairoa nipetirije mū wasoacōāgu ati um̄recóo macāājērē!

Mū p̄uame mū petietigū. Bairoa mū ānicōā nin-ucūgu” qūññupī Dios cū macārē.

13 Noa ūna ángelea majārē atore bairo na ūesupī Dios:

“Yutu cariape nāgōā p̄uame ruiya caānimajūrōpū. Topu mu caruiro, yu p̄uame mū pesuare na yu netōnūcācōāgu,”

na ūesupī Dios.

Cū macā jetore tore bairo qūññupī. **14** Ángelea majā p̄uame ati rupaū caāna mee niñama. Cabauena niñama. Diore cajuána caāna ānirī cū carotirijere caáticoteri majā niñama. Bairi Dios yarā cū canetōparārē cajuátinemonucūrā niñama.

2

No hay que descuidar la salvación

1 Bairo Jesúś caānimajūā cū caānoi, cū yaye queti marī catāgojāgoriquere nemojāñurō marī tāgoasānemogarā, ape wāme marī tām̄ore, īrā. **2** Tirūm̄apua Dios ángelea majā jāgori quetibujayayupi camasañē cū yaye quetire. Na cañiqūē cariape āñupā. Bairi cū yaye quetire caboena, aperā roro caátimajā cūārē cariapea popiye na baijoroque na ásupi Dios. **3** Bairi Jesucristo marīrē cū canetōōrīqūrē marī caboeticōāta, dope bairo marī rutimasītīña. Jesúś p̄uame tie quetire caānijāgoripaū quetibujāgoyupi. Cabero aperā cūrē catāgoricarā p̄uame marī

quetibhnemoñupā tunu cā yaye quetire. ⁴ Bairi Dios cā, “Cariapea niña yu macā yaye queti,” ī, marī áti ñowī capee wāme cū camasírijérē. Tunu bairoa Espíritu Santo jāgori marī joyupi nipetiri wāme marī camasípeere. Cū cabori wāme cañorē bairo marī joyupi tocānacārē.

Jesucristo, hecho como sus hermanos

⁵ Muñārē yu caquetibhuatatore bairo ati umurecóo capetiro bero ñigaro ape umurecóo tunu. Ángelea majā puame cā yua, carotimasíenarē bairo na cūgami ti umurecóo caño Dios. ⁶ Jicápau Dios ya tutipu atore bairo ī quetibhyupi jicā:

“¿Nopēñ Dios jārē tocārō majū miñaposeroyati? Cabagoro macāana jāa cañimiatacārē, ¿nopēñ jārē tocārō majū mu tūgoñanucūñati?

⁷ Ati yutea caño mai ángelea majā roca macāñanarē bairo jārē mu cūñupā.

Bairo jārē cūmicā, ñamerē yua, cañimajūrā jāa ñio joroque mu átiya.

⁸ Nipetirije uparārē bairo jārē mu cūñupā,” ī quetibhyupi jicā.

Bairo camasārē nipetiro uparārē bairo cūrī yua, dise ûnie na netōñucāétīña. Cabaimiatacārē, camasā nipetiro rotipeyojīati masíetīñami mai.

⁹ Jesús cārē peti yutea cārōa ángelea majā roca macāñcarē bairo cū cūñupī Dios. Cū puame camasārē camainetōa ñirī, Jesucristo cā riao joroque ásupi. Butioro popiye netōñupī, Jesús marī ãme cañarē netōñogu. Bairo cā cabairique jāgori yua, Dios puame caroa tutuarique majūrē

cā joyupi. Quetiupaₘ majū cā jāāõ joroque cā ásupi tunu.

¹⁰ Nipetiro ati ḡm̄recóo macāājē, Dios cā caátaje niña. Nipetirije ati ḡm̄recóo caānie baiānimasñña Dios cā caátirotimasñrjē jāgori. Dios p̄ame cā pūna caāna nipetiro cāt̄a caroaro caānop̄a na caānorē boyupi. Bairi Jesucristo popiye cā catām̄orñqūe jāgori ñe ūnie car̄usaec̄a cariape camasārē canetōōmasī majū cā ásupi. ¹¹ Jesúś marīrē canetōōrīc̄u, bairi marī cā canetōōrīcārā cāā jīcārō tānia Dios pūnaa jeto marī āniña. Bairi Jesúś Dios macā p̄ame, “Yₘ bairārē bairo caāna niñama,” ī tāgoñaboboetiyami. ¹² Bairo ī tāgoñaboboetiri, atore bairo qūñ quetibₘjₘyupi Jesúś Diore:

“Mₘ caátiānierē na yₘ quetibₘjₘgₘ yₘ bairārē bairo caānarē.

Na cañubueneñarōpₘ, ‘Catutuaₘ, cañuₘ niñami Dios,’

na ñi quetibₘjₘgₘ.”

¹³ Apero cā caquetibₘjₘropₘ bairo qūññupī Jesúś Diore:

“Yₘa, Dios mena yₘ tāgoñatutuaya.”

Tunu aperopₘ qūññupī:

“Atoa yₘ āniña mₘ pūnaa, yₘ mₘ cajoricarā mena,” qūññupī Jesúś Diore.

¹⁴ Jīcāū pūnaa, jīcāₘ rupaₘ na caānorē bairo Jesúś cāā ati rupaₘ caāc̄a etayupi. Bairi cā p̄ame marīrē bairo ati rupaₘ mena cacūgoₘ riayupi, marīrē cateeri majōcₘ wātī, yasiriquere caátimajōcure cā netōgₘ. ¹⁵ Marī camasā marī cayasipeere cauwirā marī ānimiñupā tocānacā rāmₘa. Bairo marī cabaimiatacāārē, Jesúś p̄ame marīrē caroaro cā

caátibojarique jāgori di rāmh ūno marī uwinemoetigarā. ¹⁶ Cariapea, Jesús p̄ame ángelea majārē juátigu mee, marī Abraham pārāmerā roquere marī juátigu, ati yepaph buia etayupi. ¹⁷ Jesucristo p̄ame marī cū yarā rupaure bairo caācū ãñupī, marī sumo sacerdote caācārē bairo tuagh. Dios cū cañajoro yua, Dios yayere caquetibhj̄netōh cañiuh, bopacooro camasārē cañiah tuayupi, marī rupaure bairo caācā ãnirī. Bairo caācā ãnirī, cūā, camasā roro na caátie wapare netōõñupī, roro popiye cā catāmuorīqūē jāgori. ¹⁸ Bairo Jesús roro átiecori, wātī cūärē roro cā caátirotiriquere yuesupi. Bairo cabairich ãnirī ãme cūärē Jesús juátimasijāñuñami wātī camasārē roro cū caátigari majārē.

3

Jesús es superior a Moisés

¹ Bairo cabairoi, m̄ajāā yh yarārē bairo caāna, Dios yarā, cū ya poa macāāna mena macāāna, Dios cū cabesericarā cū yarā majū, atore bairo m̄ajāärē ñiña: Jesucristo p̄ame apóstol majū Dios cū caquetibhj̄rotijorich niñami. Marī sumo sacerdote majū niñami. Cū jāgori caroaro cariape Dios mena marī tāgoñatutuamasīña. Bairi cū jetorea cariape tāgoñanucūña. ² Marī ñicū Moisés ãnacū caroaro cariape átiyayupi Dios cārē cū caátiroticūrīqūérē marī ñicūjāā Israel macāānarē. Moisés cū cabairicarorea bairo Jesús cūā caroaro cariape ásupi Dios cārē cū caátiroticūrīqūérē, Jesús, Dios cū cabeserich majū cūā. ³ Cū p̄ame jīcā wii caqūēnorī majōcure

bairo caācã niñami. Moisés p̄ame ti wiire bairo caācã niñami. Jīcā wii caqūenorīcã ti wii netōorō caānimajū niñami. Bairo cabairoi, Jesús, Moisés netōrō caānimajū niñami. ⁴ Tocānacā wiip̄a, wiiri jīcā jāgori caqūenoecorica wiiri niña. Bairo camasā, jīcā wāme na caqūēnomasimatacārē, nipetirije Dios cū caátimasīrījē jeto niña. ⁵ Moisés p̄ame caroaro cariape átiyayupi Dios cū caátiroticūrīqūrē. Cū p̄ame Israel macāānarē Dios cū caquetibujugarijere na quetibujunetōñupī. Jīcā wiip̄ capaabojaū ūcārē bairo caācã ãñupī Moisés ãnacā. ⁶ Jesús p̄ame roque Dios macā majū ãnirī, ti wii upaū cariape caācū ūcū niñami. Mariā, ti wii macāānarē bairo caāna marī ãniña, cū mena usenanirī marī catūgoñatutuacōā ninucūata.

Reposo del pueblo de Dios

⁷ Torecu, Espíritu Santo atore bairo ñīupī Dios ya tutipare:

“Amerē Dios m̄ejārē cū caquetibujugarijere tāgorā, tiere cateerārē bairo baieticōāña.

⁸ Mujāā ñicūjāā ãnana Diore cū baibotionucūwā. Desierto cayucūmanop̄ ãna Diore cū tāgogaetiri, batiore cū asiao joroque baiwā.

Bairi m̄ejāā p̄ame narē bairo baieticōāña.

Cayugenañarē bairo baieticōāña.

⁹ Top̄a mujāā ñicūjāā yū yayere tāgogaetiri, yū asiao joroque yū áma.

Narē yū camasīrījē mena cuarenta cūmarī majū yū caátiyēño ñīorījērē ñīmirācū, yū baiboticōāñiñuwā.

¹⁰ Torecu, ti tuti macāānarē na yū asiajāñuwā. Atore bairo na ñiwū:

‘Ricaati tūgoñarīqūē jetore mūjāā yeri pūna mena
mūjāā tūgoñamawijia ñesēñucūña, yu yaye
quetire boetiri.’

11 Bairo asiari yua, atore bairo na ñiwū: ‘Cañorē
bairo mūjāārē ñiñā:

Yu mena caroaro cayerijōrōpu di rūmu ūno mūjāā
etaetigarā topure,’ na ñiwū,” ñiñupī Dios.

12 Bairi yu yarā, tocānacāñpuha maijūgoya
mūjāā yeri ape wāme roro mūjāā catūgoñarijērē.
Roro mūjāā yeripuha mūjāā catūgoñaaata, Dios
caānicōāninucūñrē cā jānaweyorārē bairo mūjāā
baigarā. **13** Bairo puame roque boyā mūjāārē:
Tocānacā rūmu jīcārō tūgoñatutuao joroque āmeo
ása Dios mena. Bairo áticōā ninucūña mai mūjāā
cacatiri rūmu cārō, ni ûcā mūjāā mena macāācā
jīcāñ wātirē busñjāecoremi īrā. Bairi wātirē
mūjāā cabusñjāecoata, Diore cayugaeñarē bairo
mūjāā tuagarā tunu. **14** Jesucristo mena mūjāā
catūgoñatutua jūgoricapañpuina tāgoñatutuacōā
ninucūña ati umarecōore mūjāā caāni rūmu cārō.
Bairo mūjāā caátiāmata, Jesucristo mena mūjāā
ānicōā ninucūgarā.

15 Bairi atore bairo ñiñā Dios cāñ caquetibñjāricaropu:

“Āmerē Dios mūjāārē cāñ caquetibñjāgarijere
tāgorā, tiere cateerārē bairo baieticōāña.
Mūjāā ñicūjāā Diore cabaibotionucūñarīcārā
ānanarē bairo baieticōāña,”
ñiñā ti tutipu.

16 ¿Noa ūna na ãñuparī Dios busñriquere tāgori
bero, tunu tiere catūgogaetana? Naa ãñupā
marī ñicā ãnacā Moisés, Egipto yepapu caānarē cā

cajewiyoricarā. ¹⁷ ¿Noa menarē Dios cuarenta cāmarī majū cā asia ãñuparī? Naa ãñupā na carorije wapa jāgori desierto cayuc̄manop̄a cayasiricarā. ¹⁸ Tunu, ¿noa ūnarē atore bairo qūñuparī Dios: “Caānorē bairo m̄ejāärē ñiñā: Ȳu mena caroaro cayerijōrōp̄a di rām̄a ūno m̄ejāä etaetigarā top̄are,” na qūñuparī? Naa ãñupā Diore cabotioricarā. ¹⁹ Merē marī masīña na cabairiquere. Diore na cabaibotiorique jāgori cā mena caroaro caānop̄a etamasīesupā.

4

¹ Mai, Dios cā yapañ yerijōrō caānop̄are marī cajāämasīpeere cā caīcūriqūē caāno ūnoa maijūgoya m̄ejāä yeri ape wāme roro m̄ejāä catūgoñarījérē. Baip̄a, ni jīcāä ūcā m̄ejāä mena macāäcā jāäetibujioñmi, tiere cā camaijūgoeticōäta. ² Marī ñicūjāä ãnanarē Dios cā caquetibujuriquerea bairo marī cā marī tāgow̄a cā yaye queti marīrē cā canetōõgariquere. Na p̄ame tie quetire catāgoricarā na caānimiatacūärē, tie narē wapa mañupā, na majū jīcārō tāni Dios yaye quetire na catūgoñsaetaje jāgori. Dios mena tāgoñatutuagaesupa. ³ Marī p̄ame roque Dios yaye quetibujuriquere cariape catāgoricarā ãnirī marī jāäetagarā Dios yapañ cayerijōrīp̄añp̄a. Baip̄a, marī ñicūjāä na asiari, atore bairo na ñīupī Dios: “Caānorē bairo m̄ejāärē ñiñā: Ȳu mena caroaro cayerijōrōp̄a di rām̄a ūno m̄ejāä etaetigarā top̄are,” na ñīupī. Cabaimiatacūärē, Dios p̄ame ati um̄recōore cā caqūñorīcārō berop̄a merē na cayerijāpapañp̄a

qūēnoyaparo peticōāmiñupī. ⁴ Jīcāpaʉ Dios ya tutipʉ atore bairo ī quetibʉjʉya ati ʉmʉrecóore cā caátiyaparorica rūmʉ bero macāā rūmʉrē:

“Dios yerijāñupī cā paariquere yaparori bero pugaa pēnirō cānacā rūmʉ caáto majū.”

⁵ Tunu aperopʉ cārē marī ñicūjārē na ññupā Dios ya tutipʉ:

“Di rūmʉ ūno mūjāā etaetigarā yʉ yapaʉ caroaro yerijōrō caānopʉre,”

na ññupī Dios.

⁶ Dios yaye quetire catāgojāgomirīcārā Dios yapaʉ caroaro cayerijōrōpʉre jāāētīgarāma, Diore na cabaibotiorique jāgori. Na bero Dios yaye quetire catāgoricarā pʉame roque jāārā baiyama. ⁷ Bairi Dios pʉame ape yʉtea cawāma yʉtea cūnemoñupī tunu camasā na canetōmasīpa yʉtea ūnorē. Marī ñicūjāā ānana Diore cabaibotioyaricarā beropʉ David ape tuti bero macāācʉpʉ tunu atore bairo ī woquetibʉjʉyayupi Dios ya tutipʉ mūjāā yʉ caīquetibʉjʉatajere:

“Āmerē Dios mūjāārē cā caquetibʉjʉgarijere tāgorā, tiere cateerārē bairo baieticōāña,”

ññupī David.

⁸ Josué, Moisés berore marī ñicūjāā israelita majārē cajāgoricʉ pʉame jīcāpaʉa caroapaʉ cayerijōrōpʉ na cajāgoátacʉ cā caāmata, ape rūmʉ camasā na canetōōmasīpa rūmʉ ūnorē quetibʉjʉ cūnemoētībujioricʉmi Dios. ⁹ Bairi mai, Dios yapaʉ caroaro cayerijōrīpʉa cā ya poa macāāna na caāniparo nicōāña. ¹⁰ Dios cā paariquere átiyaparori bero, cā cayerijārīcārōrēā bairo ni jīcāū ūcʉ Dios yapaʉ caroaro cayerijōrīpʉa

caetau puame cã paariquere jãnarã cã cã
yerijãgumi. 11 Torena, marã cã tutuaro mena
marã tãgoñatutuanemorotiya, topure etagarã, “Marã
ñicãjãä catãgousaetana na cabaiyaricarore bairo
marã baire,” Irã.

12 Dios busuri^{que} puame marãre cacatirã
marã ãnio joroque marã átiya. Ñosêricapã puga
nugã caoripã marã yeripu caetarore bairo niña
Dios busuri^{que}. Tipã netõro etamasñna Dios
busuri^{que} marã yeripu, marã catãgoñarãjã nipetiro
macãajãpu. Bairi tiere tãgorã yua, marã pupeapu
marã catãgoñarãjãre, “Caroa niña,” o “Carorije niña
tie,” marã i tãgoñã besemasñna. 13 Marãã, Dios cã
caátana marã ãniña. Bairi ni jãcã ùcã marã mena
macãacã yasioropu cã caátiere átimasñetñami Dios
cã cañajoro. Nipetirije marã caátiere masñpeti
majãcãñami Dios, marãre cañabesepu ãnirã.

Jesús es el gran sumo sacerdote

14 Jesús, Dios macã puame marã sumo sacerdote
majãre bairo caãcã etayupi amãrecóopure.
Bairi marã puame Jesucristo mena marã
catãgoñatutuacã ninucãrãjãre áticã ninucãrotya.
15 Jesús, marã sumo sacerdote puame marã
cayeri wãpuetñerã masñcãñami. Bairi marãre
bopacooro majã marã ñanemomasñami, merã
cã cãbopacooro bairique ùnierã marãreã bairo
catãmãoñarãcã ãnirã. Bairo cabairicu nimicãã, cã
puame jãcã ni ùno roro ápeyupi. Jãcã ni ùno wãtã cã
cañirãjãre yuesupi. 16 Bairi uwiricaro mano Diore
cã marã jãnigarã nocãro marãre camaimajãreã.
Marã roro marã cabairijere cã cabopaca ñaparore
bairo Irã, tãgoñatutuarique mena cã marã jãnigarã.

Bairo marī caápata, marīrē jūátinemogħmi popiye marī cabairi rāmħarē, nocārō cañuħi majū ānirī.

5

¹ Tocānacāħħpha sumo sacerdote majā marī mena macāħħna camasā na cabesericarā niñama, marīrē Diopħre cajēnibojaparā na āmarō īrā. Bairi na pħame waibħtoa riire joemugħojobjanucūniñama, camasā na carorije wapare Dios cā netőōáto īrā. ² Bairi tunu sacerdote majōħha marīrē bairo camasocħi ānirī Dios cā carotirije nipetirijere áti peyomasħietiñami. Bairo cabai ānirī Dios yayere camasħpeyoenarē, rorije caátimawijiarā cūħi ārē bopacooro majū na iñamaimasħietiñami. ³ Torecħu, cā cāħħha rorije cā caátie cacuġgoħi ānirī cā yaye wapa, camasā yaye wapa cūħi ārē waibħtoa rii mena joemugħo masħietiñami Diopħre.

⁴ Jīcāħ cā majū cā caboro jiegħi sacerdote majōħha jāħamasħietiñami. Dios, Aarón ānacarrē cā cabesecūniar īċarrorē bairo sacerdote majōħha cūħi Ādios cā caħħabesericu ūcū niñami. ⁵ Jesùs cā ħażżeekha majū āsumo sacerdote majōħha bairo jāħa esupi. Dios pħame roque cā jōñupi. Atore bairo qūñiñupi cā macarrē:

“Mu, yħi macħha majū mħi āniñi.

Ati rāmħi yħi macħha mħi āniżi għogħi.”

⁶ Dios ya tuti apero cā caquetibħu juropha atore bairo qūñiñupi cā macarrē:

“Sacerdote majū, Melquisedec ūcū mħi yħi cūñi.

Mħi pħame tocānacā rāmħha camasarrē cajēnibojha mħi ānicōħha ninucu għi,” qūñiñupi Dios cā macarrē.

⁷ Mai, Jesucristo ati yepapu ācū, popiye baigu jūgoye otiri, tutuaro mena Diore qū jēniñupī. Dios jeto cū netōmasiñupī roro cū cabaipee ûnierē. Cā puame tāgoyupi Jesús cārē cā cajēnirijēre, Jesús caroaro catāgosau cū caāno jūgori. Cā juátinemoñupī. ⁸ Bairi Cristo, Dios macā nimicā, roro popiye tāmōñupī. Bairo roro cā catāmorīqū

ejūgori caroaro tāgonemo masiñupī Jesús, Dios cā pacu cā caātirotirijere. ⁹ Bairo popiye cā cabairique jūgori carou majū ñe ûnie camacā baietari bero, nipetiro cārē catāgosari majārē yerijorō ãnicōã ninucūrīcāpapu caetaparā na ãnio joroque na ásupi Jesús. ¹⁰ Toreu, Melquisedec sumo sacerdote majōcu Dios cā cacūrīcā ûcārē bairo cā cūñupī Dios, Jesús cāärē.

Peligro de renunciar a la fe

¹¹ Ati wāme quetibujūriquere capee wāme mājāã yu quetibujūnemogamiña. Baimicāã, mājāã puame tāmūrī mājāã catāgojēñomasētō jūgori, tiere yu quetibujūnemoeñtiña. ¹² Tirūmāpu merē mājāã tāgoñgowu Jesucristo yaye quetire. Bairo tirūmāpu catāgojāgoricarā ãnirī tie quetire cajāgobueri majā mājāã ãnibujiorā. Bairo caāniparā nimiracāã, mājāã puame cariape mājāã tāgojēñomasētō mai. Dios yaye queti camasirioetie ûnieacā cāärē caroaro majū tunu mājāärē quetibujūricarore mājāã bonucūñā. Ugarique majūrē caāgaena cawūmarā caāpūrāãcā ûnarē bairo mājāã ãniña mai. Dios mena mājāã tāgoñatutua nemomasētōñā. ¹³ Cawūmarā caāpūrāãcā puame, “Atie caroa niña,” o “Atie carorije niña,” na caāmasētōñā bairo mājāã cāã

caroa macāājērē mājāā tāgoñā besemasītīnā mai.
¹⁴ Ùgariquere caugarāpū niñama cabutoa. Na pāame caroaro tāgomasījāñuñama caroa wāme ūnierē. Bairi, “Atie caroa niña,” o “Atie carorije niña,” ī tāgoñā besemasīñama.

6

¹ Bairo cabairoi, cabutoare bairo nemorō Dios mena tāgoñatutuagarā, Jesucristo yaye queti camasiriyorijere marī buenemogarā. Marī cabuejāgorique cañurījē to caānimiaatacārē, nemojāñurō camasiriyorije to caānimiaatacārē, buenemorotiya. Marī cabuejāgorique bairo āmū: Roro marī caátiere yapapuari marī cayeri wasoariquere marī buewū. Roro marī caátiere marī cacūetīcōāta, caāpetietopū cayasiránarē bairo marī cabaibujioriquere marī buewū. Apeyera Dios mena tāgoñatutuarique cārē marī buejāgowū. ² Apeyera bautizarique macāājē cārē marī buewū. Tunu Diore catāgoñsari majārē na rāpoa buire na wāmo mena ūigāpeori Diopure jēnibojarique cārē marī buewū. Cariacoatana nimirācā tunu na cacaticoatie cārē marī buewū. Apeyera tunu Dios camasārē cā cañabeseri rāmū caetaro narē cā cañabesero bero na cabaicōāninucūpee cārē marī buewū. ³ Tie nipetirije marī cabuejāgorique caānimajūrē to caānimiaatacārē, nemojāñurō camasiriyorije roquere buenemorotiya. Bairoa marī átigarā, Dios cā cabooata.

⁴⁻⁶ Jīcāñ ūcāñ camasocū Dios yaye quetire cariape tāgoyupū. Dios cārē cā camairījērē tāgomasīrī

useanirīqūē mena āñupā. Espíritu Santo cū masīñemorījē cūärē masīñupā. Bairi Dios yaye caroa queti cūärē useanirīqūē mena tūgoyupā. Dios cū carotimasīrīpau macāäjē cū camasīrījē mena cū caátijēñorīqūē cūärē īñañupā. Cū ūcū caānacū pūame tieres catāgoricū nimicūā, Dios yaye caroa quetire cū cajānamajūcōāta, pugani cārō tunu cū yerire Dios mena tāgoñawasoanemo masīñ maa. Cū ūna pūame Jesucristo Dios macūrē cabona āñirī yucāpāipā capapuaturicarārē bairo ána átiyama, pugani cārō tunu nipetiro camasā na caññajoro. Jeshire roro cū boyetieperārē bairo átiyama.

⁷ Bairo cabairā pūame oco caocarije yepapā cañārō ti yepa pūame caūpūjō yasiorore bairo caāna niñama. Ti yepa uparā ti yepare na caotero bero caroare caríca joata, “Caroa yepa Dios cū cūrīcā yepa niñā,” ī masīñama ti yepa uparā. ⁸ Caroare pota yucā ūnie jeto caríca joata roque, ti yepa dope bairo átimasīñ maa. “Dios cū carocarica yepare bairo tuagaro,” īgarāma yua ti yepa uparā. Bairo ī yaparori bero, ti yepare joerocacōāgarāma.

La esperanza que nos mantiene firmes

⁹ Bairo tutuaro mena mūjāärē quetibūjūmirācūā, yā yarā, jāñā masījāñuña merē Dios cū canetōrīcārōpā caáná mūjāā caānierē.

¹⁰ Bairi Dios cañuña majū niñami. Masiritietiyami Dios mūjāā cārē caroaro mūjāā camairījērē. Cārē mūjāā camairījē jāgori marī yarā Dios mena catāgoñatutuarārē na mūjāā juátinemowā. Mai, bairoa mūjāā áticōā ninucūña āme cūärē.

¹¹ Torena, mūjāärē atore bairo jāñā īnemoñā:

Tocānacāñpua mūjāā mena macāñnarē bairo jeto na juátinemoña useanirīqūē mena. Bairo átinucūñia, Dios caroaro cū caátibojapee nípetirijere mūjāā cacāgopetimasíparore bairo īrā. ¹² Mūjāā, aperā cateeyepairā na caátiñajē cūtiere bairo mūjāā caátiñano jāā boetiya. Dios mena na catāgoñatutuarije jūgori popiye baimirācūā, Dios cū caírcárōrēā bairo cū canetōrīcárā na cabairore bairo mūjāā caāno jāā boyā.

¹³⁻¹⁴ Dios, marī ñicū Abraham ãnacárē caroaro cū caáti rāmūrē cariape cū majū ya wāme mena qūññupī, apei cū netōrō caíñabesei cū camano jūgori. Bairo qūññupī: “Caroa majūrē mu yu jogu. Mu pārāmerā capāñrā majū na buo joroque yu átigu.” ¹⁵ Bairo cū caírō bero, Abraham puame cū caírcárōrēā bairo caetapa rāmūrē caroaro mena coteyupi. Cabero Dios cū caícūñjāgoyetiricarorea bairo cū baiyupa.

¹⁶ Camasā puame, “Cariape majū jāā ñīna,” na cañata, na bui macāñcū ya wāme mena ñ buññucūñama. Bairo cū wāme mena na calbushata, “Marī caírcárōrēā bairo marī caápericōñata, cāñ, marīrē popiye marī baio joroque cū áparo,” caírārē bairo ñucūñama. Bairo na caírō bero cañoi, dope bairo ape wāme ñ buññetō masñā maa yua. ¹⁷ Torecu, Dios puame wasoaricaro mano cariapea caroaro cū caátibojapeere cārē catāgoñsarā na camasírōrē boyupi. Pugani cārō tūgoñanemorícarō mano tiere na camasírō boyupi. Bairi cū caícūñrīqūérē bairo caroaro cū caátipeeere cacāgoparārē cū ya wāme majū mena na ñ quetibujuyupi. ¹⁸ Bairo marīrē, “Caroaro mūjāärē yu átigu,” bairi tunu

cā wāme majū mena īrī, cā caīquetibājārique jāgori marī pāame caānorē bairo cariape marī tāgoñatutuagarā. Dios caītopai mee niñami. Cū caīrīqūe dope bairo wasoamasīa maniña. Bairi, “Marīrē netōōgħumi Dios cā caīrīcārōrē bairo,” marī ī tāgoñatutuamasīña. **19-20** “Cūmua capairicare āpōāpāi canucūrīpāi mena jāgori, ti cūmua aperopu wuámasīetīña,” marī ī masīña pugani cārō tāgoñarīcārō mano. Torea bairo Jesús mena marī catāgoñatutuarique mena jāgori, “Cā mena useanirī marī ānicōā ninucūgarā tocānacā rāmua cā caīrīcārōrēa bairo,” marī ī masīña merē pugani cārō tāgoñarīcārō mano. Apeyera tunu sumo sacerdote majōcū templo wiipu Dios mena bħusħacū, jutii asero yoo ēñotarica aserore netōrī, Dios cā caānipaupu etanucūñupu. Torea bairo Jesús marī catāgoñatutuanemojāgoricū cūā cā cariarique jāgori umħarecōo Dios cā caānipaupu etayupi. Marī jāgoye ájūgoyupi umħarecōore, marī cā yarā cūā cā tāpū marī caámasīparore bairo ī. Bairo cā caáto jāgori, cā cūñupī Dios marī sumo sacerdote majōcure bairo caānicōāninucūpaū majū. Tirāmupu macāācū Melquisedec cawāmecħu ānacūrē bairo cā cūñupī.

7

Jesús, sacerdote de la misma clase que Melquisedec

¹ Melquisedec cawāmecħu pāame Salem cawāmecuti macā quetiupaū rey āñupu. Dios, nocārō catutuaū jōbui umħarecōo macāācū yaū sacerdote majū āñupu. Bairi marī īnicū Abraham ānacū, reyes quetiuparārē cā capajīānetōnħucārō

bero, cã ya macãph cã catunuátó, Melquisedec phame cã bocáetayuph. Bairo cã bocáetari yua, “Caroare cã joáto märē Dios,” qñi jénibojayuph Abrahãrẽ. ² Bairo cã caíjéniboa yaparoro bero, Abraham phame cã wapana ãnana na cacãgomiríqñerẽ pajíärí bero cã cajerique phaga wãmo petiro cãnacã sero caänierẽ jíca sero cãrõ cã joyuph Melquisedere. Mai, Melquisedec wãme phame bairo ïgaro ïña: “Quetiupau rey cariape caácu,” ïgaro ïña. Cã ya macã Salem cãa bairo ïgaro ïña: “Caroa yeri pñnacataje caâni macã,” ïgaro ïña. Bairi ti macã quetiupau phame cã, “Quetiupau caroa yeri pñnacataje caácu niñami,” ïgaro ïña. ³ Masiä maniña Melquisedec pacua ãnanarẽ. Cã ñicñjää ãnana cãärẽ masiä maniña. Apeyera cã cabuiarique, bairi cã cabaiyasirique ûnierẽ na caquetibuhuro cãärẽ tãgoa maniña. Dios macã Jesùs cã cabairica wãmerẽa bairo Melquisedec cã sacerdote majõch nicõa ninucûgumi tocãnacã rãmuá.

⁴ Bairi ãmerẽ caänimajñ Melquisedec cã caänierẽ tãgoñaña. Marí ñicã caänijägoricu Abraham phame cã wapanarẽ na pajíärí bero, na cacãgomiríqñe cã cajerique phaga wãmo petiro cãnacã sero caänierẽ jíca sero cãrõ cã joyuph Melquisedere. ⁵ Moisés ãnacã cã caquetibuhucüríqñe jügori sacerdote majã Leví ya poa macãña phame phaga wãmo petiro cãnacã sero caänierẽ jíca sero cãrõ jemasñnucñama camasã na ya macã macãña na cawapatarijere. Na yarã majñ Abraham pãrãmerã jíca majã na cãa na caänimiatacãärẽ, na jemasñnama na cawapatarije phaga wãmo petiro cãnacã sero caänierẽ jíca sero

cārō majūrē. ⁶ Melquisedec p̄ame Leví ya poa macāācū āmerīmicūā, Abraham cā cacūgorije puga wāmo petiro cānacā sero caānierē jīcā sero cārō jeyupi. “Caroa wāmerē mu yu jogu,” Dios cū caīcūrīcū yaye puga wāmo petiro cānacā sero caānierē jīcā sero cārōrē jeeri bero, “Caroare mu cū joáto Dios,” qūū cūñupī Melquisedec Abrahārē.

⁷ Nipetiro camasā atore bairo ī masīñama: “‘Caroare cū joáto m̄urē Dios,’ caī p̄ame, cū caī netōjāñurō caānimajūā niñami.” ⁸ Leví pārāmerā āme macāāna sacerdotea caāna puga wāmo petiro cānacā sero caānierē jīcā sero cārōrē cajenucūrā p̄ame camasā cayasiparā majū ninucūñama. “Melquisedec p̄ame roque caānicōāninucūñrē bairo caācū niñami,” ī quetibujya Dios ya tutipu.

⁹⁻¹⁰ Ti rāmu Melquisedec Abrahārē cū cabocáetari rāmūrē, Abraham p̄ame cū rupaupu cūgoyupi cū pārāmerā caāniparā nipetirore. Leví ya poa macāāna cūrē cūgoyupi, na cabuiaetimiatacūārē mai. Bairi bairo marī ī masīña: Abraham cū yaye puga wāmo petiro cānacā sero caānierē jīcā sero cārō Melquisedere cū cajori rāmu caāno, Leví ya poa macāāna cūā cū jorārē bairo ásupa, Abraham cū cajoro jāgori.

¹¹ Sacerdote majā levita ya poa macāāna Aarón pārāmerā caānana jāgori marī ñicūjāā Israel yepa macāāna p̄ame ñejūgoyupa Dios yaye cū caātiroticūrīqūrē. Bairi sacerdote majā caānana Dios cū caroticūrīqūrē cabori majārē ñe ūnie caroa carusaenarē bairo caāna na tuao joroque caāna na caāmata, Aarón ūcū mee, ape majōch Melquisedec ūcū sacerdote cū cajāārō bonemoetibujioricaro. ¹² Apei sacerdote majōch

că cajāāwasoarorea bairo cabucă rotirique Moisés
 ānacă că caroticūrqūē cărē cawāma wāme
 p̄ame wasoanemorotiya. **13-14** Profeta majā na
 caīwoatujūgoyetirică marī Quetiupa Jesús p̄ame
 sacerdote majā ya poa macāācă mee āñupī. Aarón
 ya poa macāācă mee, Judá ya poa macāācă roque
 āñupī. Tiere nipetiro camasā masīñama. Ni jīcăă
 ūcă sacerdote majōcă Aarórē bairo caācă Judá
 ya poare mañupī. Moisés ānacă sacerdote majā
 Aarórē bairo caāna na caāni wāmerē quetibujă,
 “Judá ya poa macāāna sacerdote majā caāniparā
 nigarāma,” ī quetibujăesupi.

15 Jesús, apei sacerdote Melquisedere bairo
 caācă că cajāārqūē jūgori, “Cabucă rotiriquere
 cawāma wāme mena wasoa yaparoya,” nemo-
 jāñurō caānorē bairo marī ī masīña. **16** Cabucă
 roticūrqūē, “Ti poa macāāna sacerdote majā
 jāāmasīñama,” caīquetibujuro jūgori mee sacerdote
 jāāñupī Jesús. Caānicōācă că caānie jūgori p̄ame
 roque jāāñupī. **17** Atore bairo qūñupī Dios căă
 Jesús că caānicōānierē:

“Sacerdote majū Melquisedec ūcă mă yă cūña.

Mă p̄ame tocānacă rāmăa camasărē cajēnibojă
 mă ānicōā ninucūgă,” qūñupī Dios că
 macārē.

18 Cabucă roticūrqūērē camasocă ni jīcăă ūcă că
 caátie jūgori netōmasīñami. Bairi tie cabucă
 roticūrqūē p̄ame marī jānaecoya yua. **19** Tie
 Moisés că caroticūjūgorique p̄ame dope bairo
 átimasīñupa camasā Dios t̄upă caágarārē. Āmerē
 yua, tie caánato ūnorēă, marī bócaya cawāma
 wāme Dios că cacūrqūērē. Jesucristore marī

catāgoñatutuarije jāgori caroaro cariape Diore marī bocaetamasīna marī yeripu yua.

20 Tore bairo marī camasīrō boyupi Dios. Bairi cā ya wāme majū mena īrī, tiere marī masīoñupī. Aperā sacerdote majā pūamerē ni ūcā wāme mena īrī na jōēsupa. **21** Cabaimiatacūärē, marī Quetiupau pūamerē Dios cā ya wāme mena īrī, sacerdotere bairo cā jōñupī. Dios ya tutipu cāā atore bairo ī quetibujuya Jesure:

“Caānorē bairo cariape īñami marī Quetiupau
Dios cā macūrē, ape wāme tāgoñanemorīcārō
mano:

‘Sacerdote majū caānicōāninucūpau mū yu cūña,’
qūñami Dios cā macūrē,” ī quetibujuya Dios
ya tutipu.

22 Bairo Dios cā caīrīcārōrē bairo Jesús pūame sacerdote cā caānicōānipee jāgori cawāma wāme camasārē Dios cā caátiroticūrījē to tuao joroque ásupi Jesús, cabucu wāmerē jānarī yua. Bairo átiri, cañunetōrījē pūame cabucu wāme Moisés cā cacūjūgoriquere wasoacūñupī.

23 Aperā sacerdote majā Leví ya poa macāāna pūame jīcāā na mena macāācā sacerdote cā cabaiyasiro bero, apei tunu wasoaetanucūñupā. Bairi capāärā ãñuparā sacerdote majā Leví ya poa macāāna. **24** Jesús pūame roque tocānacā rāmuā caānicōāninucūpau niñami. Bairi ni jīcāā ūcā ãnicoteetiyami. **25** Caroaro cariape Jesús jāgori Diore na yeripu cabocaetagarārē Jesús pūame na netōñmasīñami tocānacā rāmuā. Caānicōāninucūpau caācā ãnirī, cā yarārē Diopure na jēnibojamasīñucūñami.

26 Tore bairo cabairoi yua, Jesús niñami marĩ sacerdote, marĩrẽ cacoteäninucũ ũ majū. Cãä, cañuã ñe ûnie carorije wapa cacãgoecã niñami. Bairi camasã roro na caátore bairo caápei niñami. Dios pñame carorije caána na camanopu cã cûñupi cãtu umarecóo bui macã tutipa. **27** Cãä, aperã sumo sacerdote majärẽ bairo mee niñami. Na pñame waibutoare pajãrã bero cajãgoye mai, na carorije wapare regarã, waibutoa rii mena joemugõjonucũñama Diopure. Bairo átiri beropu yua, aperã camasãrẽ tore bairo na átibojanucũñama. Tore bairo átinucũñama tocãnacã rãmua sumo sacerdote majã. Jesús pñame roque yucupãipu cã cariarique jãgori jíçania roro popiye bairi riayupi, marĩ carorije wapare netõpeyo yaparoetagü. Pugani cãrõ marĩ cã cariabojapee mañupã. **28** Moisés cã caroticüríqüe pñame sacerdote majã quetiuparã na ãnio joroque ásupa, camasã ãnirã carorije cawapa cãgorã na caãnimia tacãärẽ. Bairo na cabaimia tacãärẽ, Dios pñame cã wãme majú mena ïrã, cã macãrẽ sumo sacerdote majõcure cã cûñupi, Moisés cã caátiroticüríqüe bero. Cã macãrẽ Dios pñame tocãnacã rãmua cañuã caãnicõäninucũpaure bairo cã cûñupi.

8

Jesús, mediador de un nuevo pacto

1 Tocãnacã wãme mujãärẽ jãä caquetibujurije caãnimajúrijë pñame atore bairo niña: Jesús marĩ sumo sacerdote umarecóopu Dios cã caruiro cariape nãgõãpu ruiyami, carotimasíruiricaropu. **2** Jesús pñame camasã na caqüenorïcã wii templo

wii meerē, sumo sacerdote majōchre bairo átiāniñami umurecōopure. Dios marī Quetiupaú majū cū caqūēnorīcā wii p̄uamerē tore bairo Diopure marī jēniboja ãniñami.

³ Ati yepapu caâna tocānacâpua sacerdote majā waibutoa riûre camasârē cajoemugōjobojaparā na caicûrīcârā ninucûñama. Bairi Jesús cūa torea bairo caâcū ãnirī cū majū rupaú cū cariarique mena jūgori Diopure camasâ yayere jonetôrē bairo caátiâcū niñami. ⁴ Jesucristo p̄uame ati yepapu cū catuaata, jícâni ûno sacerdotere bairo ãmeribujioricumi. Merē ati yepapure niñama sacerdote majā Moisés ãnacū cū caroticûrîqûerê bairo Diopure camasâ na cajorijere cajonetôbojari majā.

⁵ Moisés ãnacârē santuariore cū caqûēnorotiparo jûgoye atore bairo qûñupi Dios: “Tûgoya mai: Ûtâpua mu caâno mu yu cañorîcârõrê bairo mu qûñenogu santuariore,” qûñupi Dios Moisere. Bairo Dios Moisere cū caírîqûerê tâgori, atore bairo marī i masiñâ: “Sacerdote majâna caátiâñinucûrjé p̄uame umurecóopu macââjé Dios yayere na caátikeyocõñarjé bairo niña,” marī i masiñâ. ⁶ Na paarique ñumirõcâa, jõbui marī sumo sacerdote Jesús mariré cū caátibojarije p̄uame ñunetôña. Cawâma wâme Jesús camasârê cū caírîcârõrê bairo Dios mena jícañá yeri pûnacñarê bairo na ânio joroque ásupi Jesús.

⁷ Moisés cū caroticûrîqûe caroa wâme caâniñûgorica wâme caroaro cariape caâmata, apeye cawâma wâmerê marī bonemoetibujiorâ tunu. ⁸ Torecu, Dios p̄uame ti yutea macââna camasâ na caátiâñierê ñmarí, “Caroaro jícañá tâni

átiāmerīñama,” īñupī. Atore bairo ī quetibujaya cã ya tuti cãā:

“Bairo īñami marī Quetiupa: ‘Ape yutea caāno etagaro Israel,

bairi Judá ya poa macāāna nipetiro judío majārē cawāma wāme na yu caáti bojapee.

⁹ Atie p̄ame mujāā ñicājāā Egipto yepapu caānarē na yu cajewiyori rāmu caāno na yu caquetibujacūjāgoriquere bairo mee nigaro.

Bairo na yu caquetibujacūrīqūrē na cabaibotiorique jāgori na yu aweyocoápú,’ īñami marī Quetiupa.

¹⁰ ‘Ti yutea caāno Israel macāānarē cawāma wāme na yu caáti bojapee atore bairo nigaro:

Na yeri na catūgoñarījēpu yu caroticūpeere na tūgoñao joroque na yu átigu.

Bairo yu caáto, yu caroticūrījērē borā, tiere caroaro cariape átigarāma.

Torecu yua, na pacu yu ãnigü. Na p̄ame yu ya poa macāāna nigarāma.

¹¹ Bairo yu caáto jāgori, “Marī Quetiupa yayere mu yu quetibujupa,”

āmeo īētīgarāma, merē yure camasīrā jeto caāna ãnirī.

Cawīmarā, cabutoa nipetiro yure camasīrā jeto nigarāma ti yutea caānorē.

¹² Na, roro na caátajere yu masiriyogu.

Pugani tunu tiere yu tūgoñanemoetigu,’ īñami marī Quetiupa,” ī quetibujaya cã ya tutipu.

¹³ Cawāma wāme marīrē cã caáti bojapeere cã cañata, tirūmāpu marī ñicājāärē cã caquetibujacūjāgoriquere, “Jānarīqūrē bairo

nicōāña,” īgu īcūmi. Bairi dise ūnie marīrē dope bairo caátimasīētīē pūame jicoquei petigaro baiya.

9

El santuario terrenal y el santuario celestial

¹ Bairi tunu marī ñicū ãnacū Moisere Dios cū caquetibujuroticūrīqūē jūgori masñupā camasā pūame ñubuerā na caátinucábupopeere, ati yepa macāätō santuario macāäjérē. ² Dios ya wii waibutoa aseri mena na caqūënojúgorica wii pūame atore bairo caāni wii ãñuparō: Puga arúa cacúgori wii majū ãñuparō. Etajúgoricapatre, Cañurípañ cawāmecuti patre ãñuparō candelabro jíñaworica tutu. Tipatrea ãñuparō tunu jíca mesa pan caroa Dios yaye majū na caícūrīqūē cūä. ³ Bairi jíca jutii eñotarica bero macāä asero júgoyepa ãñuparō tunu Cañurípañ Majū Dios ya arúa cawāmecuti arúa. ⁴ Tophere ãñuparō oro mena na caqūënoríca altar mesa incienso cajutíñuríjérē na cajoemugorí mesa majū. Tipatrea ãñuparō tunu Dios ya pata rocapata cofre del pacto cawāmecuti pata oro mena nipetiropan cabuire werica pata majū. Ti pata pupeapu ãñuparō jíca jotu oro mena na caqūënoríca jotu, ugarique Dios cū cajorique maná cawāmecutie mena. Tunu bairoa ti pata pupeapure ãñuparō Aarón ãnacū tuericu caäcääjäääríca cūä. Apeyera Dios cū caroticūrīqüerē cū cawoaturicapáirí ütápáirí cūä ãñuparō ti patapupeapure. ⁵ Ti pata buipamerē ãñuparā ángelea majärē bairo caána wericarā pugarā. Na pūame topa na caánie júgori, "Dios cū caáno niña ato," ñigarā baiyuparā. Na querupuari mena ãmeo ñucánamurí ti pata buire

nucūñuparā. Bairo cabaimiatacārē, capee wāme yu quetibujunemoëtīna ti wāmerē.

6 Bairo ti wii macājē tore bairo caroaro qūenorīcārō caānoi, ti wii caānijūgori arħare jāætanucūñuparā, na cañubuerije macājērē átigarā sacerdote majā. **7** Ti arħa bero macāā arħa pħamerē sumo sacerdote jeto jāāmasīñupā. Jīcāni jeto jāānucūñupā jīcā cūmarē. Ti arħare cā cajāārī rūmħarē waibħtoa riire jeánucūñupā. Cū carorije wapa, bairi cā ya macāā macāāna tāgoñena roro na caátie wapa cārē Dios na cā masiriyobojáto ī, tiere jeánucūñupā. **8** Atie nipetirijere tāgoñarī, atore bairo marī masiñami Espíritu Santo pħame: Mai, caānijūgori arħa pħame ñubueriquere áta arħapħ camasā na caānitoye, ape arħa, santuario arħa pħame mai pājā masiñā maa. Torea bairo cabucħ wāme na cañubuerique caānicōāmata mai, cariape Dios cā caānipaure etamasīñā mano. **9** Tie nipetirije marī catāgorije ati yepa macājē santuario pħame marī ati yutea macāāna umħarecōopħ caāno santuario cārē marī camasīparore bairo ī, cūñupī Dios. Bairo tie, ati yepa macājē jēgori waibħtoa riire joemugħorī santuariopħ cañubuerā etarā caroaro yericuti petietaetyama mai. **10** Tie ati yepa macājē Moisés ānacā cā caroticūrqū ġej pħame marī caħgapee, marī caetipee, marī wāmorī marī cacosepee wāme ūnie jetore átirotiyupa. Tie nipetirije caátirotirijere Dios cā cawasoaparo jēgħoye mai marī rupaure maijūgorique macājē wāme niñā. Marī yerire dope bairo átimasīetīna tie jēgori.

11 Merē atímajūcōāñupī Cristo marī sumo sacerdote Dios marīrē caroaro cā caátipeere cajoū majū. Marī sumo sacerdote cā capaari wii santuario p̄ame ati yepa macāā wii santuario netōjāñurō caroaro caānimajūrī wii niña. Ati yepa macāāna camasā na caqūēnorīcā wii mee niña. Bairi ati yepa macāā wii mee, um̄urecōo macāā wii majū niña, īgu niña. **12** Jesucristo merē santuariopū jāāñupī. Bairo jāārī, waibutoa chivoa, bairi becerroa rií mena mee, cā majū rií mena jāgori marī carorije wapare netōōgū jāāñupī. Jīcānia jāāñupī, pugani cārō jāānemoesupi. Bairo cā cabairique jāgori yeri capetietiere cacāgorā marī tuao joroque ásupi. **13** Nurīcārā toroa, bairi chivoa rií, tunu bairoa becerrare na cajoerije òwārē oco mena asuri camasā buire sacerdote majōcū na cā cayayewērō bero, bui na rupaūre caugueri coserārē bairo jeto tuayama, Dios cā cañajoro. **14** Bairo atie cabaimiatacārē, jesucristo yaye rií p̄ame roque waibutoa rií netōjāñurō caānimajūrījē niña! Espíritu Santo caānicōāninucū cā camasīrījē jāgori Jesucristo cā rupaū majūrēā Diopure cā joure bairo ásupi. Waibutoa riire na cajoemugōjonucūrījē netōjāñurō cā caátie p̄ame ñe ünie r̄esaesupa. Cā cariarique jāgori caāpetietopū cayasiránárē bairo marī cabaibujioriquere netōōñupī. Bairo marī netōōñupī Jesús Dios caānicōāninucūrē caroaro cā marī catūgoūsamasīparore bairo ī.

15 Torecu, Jesucristo p̄ame yucāpāipū cā cariarique jāgori Dios cā pacū mena, bairi camasā mena cārē jīcā yericānarē bairo caroaro Dios mena marī ānio joroque ásupi. Cawāma wāme

mena, “Mujāā yu netōōbojagu,” cā caīrīcārōrēā bairo ásupi. “Bairo yu caáto caānijāgorica wāme roticūrīqūrē na cacāgorica yutea caāno roro na caátaje wapare yu masiriyobojagu. Bairo yu caáto bero, Dios cā caīñabesericarā cū yarā caāniparā p̄ame cā caījāgoyeticūrīcārōrēā bairo yeri capeti- etiere cacāgopara majū nigarāma,” īrē bairo marī ásupi.

¹⁶ Bairi, “Jīcāā cū caīrīqūē cawāma wāme caroaro tutuaro mena to ámarō,” marī cañata, tie cawāma wāmerē cacūrīcā cū cariarije mena marī masīña. Cū cariaeepata roque, tie cā caīcūrīqūrē bairo bai jūgoetibujioro. ¹⁷ Bairi jīcāā cā caīcūrīqūē cawāma wāme ūnie wapa maniña, mai tiere caīcūrīcā cū cacaticōāmata. Cū cariaro beropu roquere wapa cūtibujioro. ¹⁸ Torecu, Dios p̄ame caānijāgorique Moisés ãnacūrē cā caátiroticūrīqūē cārē waibutoare pajārīqūē mena cūjāgoyupi. ¹⁹ Mai, nipetiro camasā Israel macāānarē na quetibujuyupi Moisés ãnacū Dios narē cā caátiroticūrīqūrē. Bairo na quetibujuri bero, waibutoa chivoa, bairi becerroa na capajīātāna riíre jeeri, tiere oco mena asuyupi. Áti yaparo, yucu hisopo cawāmechutii r̄hp̄u mena oveja poa jūrīqūrē ti r̄hp̄upu jiyaturi, riíre yosene átiri, Dios b̄us̄rica tutire yayewēñupi. Bairi to macāāna camasā nipetiro cārē na yayewēñupi Moisés tie rií oco mena asuriquere. ²⁰ Bairo áti yaparo, atore bairo na īñupi: “Cawāma wāme mujāā camasārē Dios cā caáticūrījē merē ãni jāgoya,” na īñupi. ²¹ Apeyera tunu Moisés p̄ame nipetiro Dios ya wii santuario, bairi ñubuerique macāājē cārē tie

rií mena yayewēñupí tie buire. ²² Moisés ãnacã cã caátiroticüríqüe caíquetibujuro p̄amata, rií jügori mena jeto dise ūnie nipetiro jāñuríp̄ha caroa wāme ñumasïña Dios cã caíñajorore. Waibutoare na capajíäétilcõäta, rorije na caátie wapare Dios cã camasiriyobojapee maniña.

El sacrificio de Cristo quita el pecado

²³ Bairo cabairoi, waibutoa rii joemugöríqüerẽ bonucüñupã. Camasã na caqüenoríqüe umurecóopu caänie macäähérẽ caänicõñaqueyorijere, “Caroa wāme nimasïña Dios cã caíñajoro,” ïgarã, bairo ásupu. Bairo na caatinucümiatacüärẽ, umurecóo macäähé p̄ame ati yepapu camasã na caátie netōjāñurõ caänimajüríjë ûnierë boyo. ²⁴ Torecu, Cristo ati yepa macää wii santuario wiire jāärícárõ ûnoa, santuario umurecóo macää wii p̄ame roquere jāäñupí. Ati yepa macää wii camasã na caqüenorícã wii umurecóopu caäni wii macäähérẽ bairo caänicõñaqueyori wiire jāäesupí. Ti wii umurecóopu caäni wiire jāäri yua, Diopure marí jénibojagü jāäñupí. ²⁵ Jesucristo jícânia jāäñupí umurecóopu caäni wiire. Ati yepa macääcã sumo sacerdote roque tocänacã cüma waibutoa rií mena jejäänucüñami santuarioopu. Tie rií cã yaye mee, waibutoa rií mena p̄ame roque jee jāänucüñami. ²⁶ Tore bairo átaje caänipee caämata, Cristo capee tocänacã cüma riacõä ninucübujoümi ati yepare Dios cã caqüenorõ beropuina. Bairopu, tore bairo átaje caänipee mee niña. Ati yatea catasari yateare Cristo p̄ame cã majú yucüpäipu jícânia riajänañupí, cã yarã caäniparã yaye wapare na

netōõbojagu. Pugani cārō cā carianemopee mee niña. ²⁷ Bairi marī camasā cāā jīcānia marī riagarā. Marī cabaiyasiro bero, Dios nipetiro marī caátajere marī īñabesegumi. ²⁸ Torea bairo Cristo cāā jīcānia yuc̄pāip̄u riayupi, capāārā camasārē na carorije wapare regu. Cabero bauetagumi tunu. Rianemogu mee, cā yarā cārē cacoterārē na jeáḡu buiaetagumi tunu.

10

¹ Moisés ãnacū cā caroticūrīqūē p̄ame Dios camasārē caroare cā cajopee mee, tiere caānicōña queyojūgorije niña. Bairo cabairoi, ni jīcāū ūcū tocānacā cāma waibutoa rii wāme jetore cā cajoemugōjorotirique jūgori ūnie cawapa cāgoecure bairo caācū baimasiētīñami. ² Moisés ãnacū cā caroticūrīqūē caānorē bairo camasā na carorije wapare carepeyomasāta, pugani cārō roro na caátajere tūgoñanemoetibujioricarāma. Pugani cārō waibutoa rii cāārē joemugōjo rotietibujioricarāma. ³ Bairop̄a, atie waibutoa rii mena joemugōjorique p̄ame camasā na carorije wapare tocānacā cāma na catūgoñanemopeere bairo niña. ⁴ Merē marī masīña: Waibutoa toroa, bairi chivoa rií p̄ame camasā na carorije wapare jīcānia na cosenetōõmasītīñā.

⁵ Torecu, Jesucristo ati yepapu cā cabuiae taparo jūgoye atore bairo qūññupī cā pacu Diore:
“Mu p̄ame waibutoa riire camasā na cajoemugōjonucūrījērē miñajesoroaetiya.
Bairi jīcā rupa u m̄u jowu, camasā roro na caátie
wapare yu majū na yu canetōõbojaparore
bairo ī.

6 Camasā roro na caátie wapare regarā, waibutoare pajīärī bero, na riire na cajoemugōjonucūrījērē miñajesoroaetiya.

7 Torecu mārē ñiña: Atoa yu ãniña mu ya tutipu na caíwoatujugoyecuatorea bairoa, yure mu carotiricarore bairo átigu,” qūñupi Cristo cā pacure.

8 Moisés ãnacū tore bairo cā caátiroticūrīqūē caānie caānimatacārē, “Dios phame, camasā roro na caátiere regarā, waibutoare pajīärī bero, na riire na cajoemugōjonucūrījērē miñajeso roaetiya,” qūñupi Jesús Diore. **9** Cabero qūñemodoñupi Jesús tunu: “Atoa yu ãniña, yure mu carotiricarore bairo átigu.” Atore bairo qūñigū ñīupi: “Tirūmupure cabucu rotirique waibutoa riire joemugōjoriue ûnierē jānarī bero, cawāma wāme camasārē caroaro mu caátibojapeere átigu yu baiya,” qūñigū ñīupi Jesús. **10** Jesús phame cā pacu Dios cā carotirore bairo ásupi. Bairo átiri, cā majūā jīcānia yucupāipu riayupi. Pugani cārō cā carianemorō boesupa camasā na canetōpeere. Tore bairo Jesús cā caátie jāgori, cā yarā caroarā majū marī ãnio joroque ásupi Dios.

11 Nipetiro judío majā yarā sacerdotea tocānacā rūmu waibutoa rii wāme jetore joemugōjonucūñama. Tie bairo na caátie di rūmu ûno camasā na carorije wapare jīcānia canetōomasíetímiatacārē, tore bairo átinucūñama sacerdote majā. **12** Jesucristo phame roque camasā roro na caátie wapare netōoyaparo etagu, cā majūā jīcānia yucupāipu riayupi. Pugani cārō tunu cā carianemorō boesupa camasā na canetōpeere. Áti

yaparori bero, umurecóopʉ ásúpi, cã pacʉ Diotʉ cariape n̄ugōāpʉ ruiácʉ. ¹³ Topʉ ruicotei átiyami mai, cã pacʉ, Jesú斯 pesuare cã canetōnucārō ūno. ¹⁴ Jesú斯 cã majūā yucupāipʉ cã cariarique j̄ugori ñe ūnie cawapa mánarē bairo caāna na ãnio joroque na ásupi Jesú斯 Dios yarā caāniparārē. Na p̄ame tocānacā rāmʉa tore bairo jeto ãnicōā ninucūgarāma.

¹⁵ Tie cariape caānoina, Espíritu Santo cãā atore bairo marī ī quetibʉjʉyami: “Atore bairo ññami Dios:

¹⁶ ‘Ti yʉtea caāno yʉ yarārē cawāma wāme na yʉ caátibojapee atore bairo nigaro:

Na yeri na catūgoñarījēpʉ yʉ caroticūpeere na tēgoñao joroque na yʉ átigu.

Bairo yʉ caáto, yʉ caroticūrījērē borā, tiere caroaro cariape átigarāma.

¹⁷ Na, roro na caátajere masiriyori bero, pʉgani tunu tiere yʉ tēgoñanemoetigʉ,’

ññami Dios,” marī ī quetibʉjʉyami Espíritu Santo.

¹⁸ Bairi roro marī caátajere netōōrīqūē caroaro cariape majū caāmata, ape wāme waibʉtoa rii marī cajoemʉgōjorotirije ūnierē marī boetibujiorā.

Debemos acercarnos a Dios

¹⁹ Bairi yʉ yarā, Jesucristo yucupāipʉ cã cariarique j̄ugori ãmerē Dios ya wii santuariore cajāāetarārē bairoa cārē uwiricaro mano cã mena marī bʉshʉmasiñña. ²⁰⁻²¹ Dios ya wii templo wiipʉ jutii asero ññotaricaro j̄ugoye Dios cã caāni arʉapʉ sumo sacerdote cã cajāāetaro bero cajāāusarārē bairo marī ãniñña. Marī sumo sacerdote Jesucristo cã cariarique j̄ugori cã pacʉ Dios cã caānopʉ

marī ájūgoʉ átiyami. Cā berore marī áusagarā marīrē cationucūparoph. Jesú marī sacerdote catutuaʉ majū Dios ya wii ʉmurecōo macā wii jope tāpʉ marīrē cotei átiyami. ²² Bairo marīrē cā cacoteroi, marī yeri marī catāgoñarījē mena cā pacʉ Dios tāpʉ marī etaroa. Nucābʉgorique mena ītoricaro mano, bairi tunu tāgoñatutuarique mena uwiricaro mano Diotʉ marī etaroa marī yeripʉ mena. Marī rupaʉre oco caroa caugueri manie mena cosewericarorea bairo roro marī caátajere care ecoricarā ãnirī, Diotʉ caetaparā majū marī ãniña marī yeripʉ mena. ²³ “‘Mujāärē yʉ netōōghʉ,’ cā caīrcārōrēñ bairo marī netōōghʉmi,” caīrā ãnirī tiere marī masiritieticōärōñ pugani tāgoñarīcārōñ mano. ²⁴ Bairo pʉame marī boyá: Tocānacāñpʉa marī yarā aperārē na marī juátinemoto, ãmeo mairīqñē caroa macāajērē na masīnemo joroque īrā. ²⁵ Marī, Diore caīroarā marī cañubue neñanucūrōpʉre aperā marī menarē neñaetinucūñama. Narē bairo marī baietiroa. Marī pʉame roque jīcārōñ tāgoñatutuao joroque marī ãmeo átiroa. Bairoa nemojāñurōñ marī ãmeo áticōñ ninucūgarā mai, “Marī Quetiupāñ cā caetapa rāmʉ cōñarōñ baiya,” caīrā ãnirī.

²⁶ Cajūgoyepʉ marī Quetiupāñ Jesú quetibʉjʉrique caroaro cariape ãnajērē masīmirācāñ, pugani tunu roro marī caáticōñmata, marī carorije wapa netōōnemo masīñ maa. ²⁷ Bairo roro marī caáticōñmata yua, uwirique mena Dios cā cañabesepa rāmʉrē cacoterārē bairo marī tuabujiorā. Aperā cā pesua caaña tutuaro cañrōñ, cañpetietopʉ cayasiparārē bairo marī tuabujiorā. ²⁸ Apeyera tunu, ni jīcāñ ūcā

Moisés ãnacã cã caroticûrîqûerê caápeire, pugarã, o itiarã cûrê na cabusujâata, ïñamairicárô mano cã pajírocamasñama judío majã. ²⁹ Caroaro tûgoñaña mai: Netôjâñuro popiye na baio joroque na átigumi Dios cã macã Jesure caññaterã roquere. “Cristo, Dios macã cã cariarique jâgori roro marí caátaje wapare netôõñupí,” marí ï masñña. Bairo noa ûna cã cariarique jâgori na carorije wapare canetõecoparã nimirâcã, cã riíre, “Cabugoro macãajé niña,” na cañata, na yaye wapa popiye tâmhogarâma. Tunu bairoa Espíritu Santo camasârê cajuhácu cûrê roro na cañrijé jâgori popiye majú tâmhogarâma. ³⁰ Tunu atore bairo marí masñña marí Quetiupau Dios cã cañrîqûerê: “Yü roque caññabesepau yü ãniña. Yüa, carorije caánarê popiye na baio joroque yü átigu,” ïñupí. Tunu apero Dios cã caquetibujropau atore bairo ïñupí: “Marí Quetiupau Dios cã yarã na caátajere ïñabesegumi.” ³¹ ¡Bairi Dios caanicôñinucñã roro caánarê popiye na baio joroque cã caátipée roque cauwiorije majú niña!

³² Mûjâä pñame roque mûjâä caátiâni jâgoriquere tûgoñanemoña tunu. Tiere masiritieticôñâ. Jesucristo yaye cariape macãajé quetire mûjâä catûgoñsaricaro bero, aperã roro majú mûjâärê na caátaje to ãanimiatacûärê, tûgoñaenarê bairo tiere mûjâä tûgoñanetôcôñupâ. ³³ Jesucristo yarã mûjâä caânoi, jîcâärâ mûjâä mena macãänarê nipetiro camasã na caññajoro roro na ï epeyupa aperã camasã. Popiye na baio joroque na ásupa. Aperã mûjâä mena macãâna popiye cabairârê na ïñarî butioro bopacooro na

ĩñaañupã. ³⁴ Preso jorica wii na cacûrerericarã cûârẽ na mûjää ññamaiñupã. Tunu bairoa mûjäärẽ, mûjää yaye apeye ûnierẽ roro majü na caëmamiatacûârẽ, yerijõrõ mena mûjää ãnicõâñupã. Umurecóopu caânicõânie mûjää cacûgopee nocârõ caroa caânimajûrjë pûamerẽ tûgoñarã, bairo mûjää baiyupa.

³⁵ Torena, Jesucristo mena mûjää catûgoñatutuarijere jânaeticõâña. Tie jûgori caroaro majü mûjää cabaipee ãnigaro. ³⁶ Jesucristo yarã ãnirî popiye mûjää bainemogarã. Bairo cabairã nimirâcûâ, roro mûjäärẽ na caátiere tûgoñenañarẽ bairo tûgoñanetõcõâña, Dios cû caborore bairo mûjää caátimasõcõâniparore bairo ïrã. Bairo ána, cû caíjûgoyeticûrïcârõrê bairo tie caroare mûjää bocagarã. ³⁷ Bairo cabairo jûgori atore bairo ñña Dios ya tutipu cûârẽ:

“Yoaro mee majü atígu mi caatípañ pûame.
Yowoetigu mi.

³⁸ Ni jíicâñ ûcû yu caññajoro carorije cawapa mácûrẽ bairo cû caânígaata,

yu mena tûgoñatutuacõâ ninucûgumi.

Yu yayere cajânarïcû pûamerẽ cû ñiñajesoetiya,” ï quetibûjuya Dios ya tutipu.

³⁹ Marî pûame roque tiere cajânarïcârârẽ bairo marî baietiya. Bairi cañpetietopu caápárârẽ bairo marî baietiya. Jesucristo mena marî catûgoñatutuarije jûgori, Dios cû canetõõrïcârârẽ bairo caâna marî ãniñña.

¹ Dios mena tūgoñatutuarique atore bairo niña: “Marīrē caroaro cā caátipeere marī jogumi cā caírlcárōrē bairo,” cariape marī caícotemasírījē niña. Caroaro marīrē cā caátipeere mai ññaetimirācūā, pugani tūgoñarícárō mano cariape cā caírljērē marī catūgoñarījē niña. ² Tirūmupu macāāna marī ñicújāā ãnana Dios mena cariape na catūgoñatutuarique jūgori na ññajesoyupi Dios.

³ Marī puame Dios mena tūgoñatutuari, atore bairo marī ñ masīña cā caátijēñojūgoriquere: Ati yepa nipetiro macāājērē to baibviaetao joroque ásupi Dios cā cabusuri risero mena. Bairi ati yepa macāājē nipetirije Dios cā caátaje marī caíñarījē puame tirūmupure caíñamánajērē marī ññaña.

⁴ Tirūmupu macāācā Abel ãnacā puame Dios mena tūgoñatutuari, oveja waibucure pajāārī bero, cā riire joemugōjoyupi, Diore qūñroagu. Cā jūgocā Caín netōjāñurō caroa wāmerē joemugōjoyupi Abel. Bairo Abel cā caátie jūgori Dios puame carorije wapa cacāgoecure bairo qūññañupī. Cā cajoemugōjorijere qūññajesobojayupi Dios. Ñamerē yua, Abel cā camanimiatacāārē, Dios mena cā catūgoñatutuarique atore bairo ñ quetibujugaro ñña: Marī cā cūrē bairo Dios mena marī catūgoñatutuarije boyá.

⁵ Apei, Enoc cawāmecucā cāā Dios mena cā catūgoñatutuarije jūgori cā neásúpi Dios cacatirea umarecōopu, marī camasārē bairo cā cabaiyasietiparore bairo ñ. Ni jīcāū ūcā cā bocaesupu, jicoquei Dios cārē cā caneátói jūgori. Dios cā cabusuri tutipu atore bairo ñ quetibujaya Enoc cā cabairiquere: Cā caneáecoparo jūgoye mai, cā mena cā catūgoñatutuarije ññajesoyupi Dios. ⁶ Ni

jīcāñ ūcāñ Dios mena cā catāgoñatutuaeticōāta, Diore qūññajeso joroque cā átimasñētññami. Diotu caágarañ pñame cariapea atore bairo na caítügoñarō ñuña: Ñaniñami Dios. Tunu atore bairo na caítügoñanemorō ñuña: Caroare na joguñmi Dios cārē caborarē.

7 Apei, Noé ãnacāñ cāñ Dios mena cā catāgoñatutuarije mena netōñupī. Mai, Dios pñame cā quetibñjuyupi Noérē caññaña manie cabaipeere. Tie cabaipeere ññaetimicāñ, cañnorē bairo tāgori, cūmua capairicare qūñenoñupī, cā pñnaa mena cabaipeere netōgū. Tunu bairoa Dios mena cā catāgoñatutuarije jāgori camasañ ati umñrecóo macāñaña cā cañni yepa caña Diore cañroaenarē, “Muñjāñ yasicoagarā,” na ñ quetibñjumiñupī Noé. Bairi yua, ati yepa caruaripaure netōñcoasupa Noéjāñ Dios mena cā catāgoñatutuarije jāgori.

8 Apei, Abraham ãnacāñ cāñ Dios mena cā catāgoñatutuarije jāgori Dios cārē, “Ape yepapu ácúja mu yarā mena,” cā cañrijērē tāgori, caroaro cariape cā tāgoyupi. Tiere tāgori bero, cā caátore masñētñmicāñ, Dios cārē cā cajopa yepapu ásúpi Abraham. **9** Tunu bairoa etari bero, Dios mena cā catāgoñatutuarije jāgori ape yepapu macāñcārē bairo átiñupī. Waibñtoa aseri mena qūñenoríçā wiiri mena ãniñesññupī. Cā macā Isaac, bairi cā pñrāmi Jacob cāñ toreia bairo ãniñesññupā cā berore. “Muñjāñ ati yepare yu jogu,” na ñ busñyupi Dios na cārē. **10** Abraham pñame Dios ya macā umñrecóopu cañni macā capetieti macārē ãnigu, tore bairo baiñesññupī ati yepapure. Dios majū cā caqūñenoríçā macārē etagu, tore bairo baicoteyupi Abraham.

11 Tunu apeyera Abraham, “Yure cã cařicárõrẽä bairo jícã wãme r̄usaricaro mano yu átibojagumí Dios,” cañorẽ bairo cariapea í tügoñañupi. Bairo Dios mena cã catügoñatutuarije jãgori, cã, cã nümo cã cabuctoa, capünaacuti maslénaph na cañimiatacãärẽ, jícãä na macüçatio joroque ásupi Dios cã camasírijë mena. **12** Bairo bairi Dios cã camasírijë jãgori Abraham cabucu majúpü nimicãä, macüçusupi. Bairo macüçatiri bero, capãärã pãrãmerã cüsupi. Umurecóo macãäna ñocõä, bairi paputiro macãäjë paa rupare cõñajílatia mano cãrõ majú pãrãmerã cüsupi Abraham.

13 Na, yu cañquetibujurã ãnana Dios narẽ cã cařicárõrẽä bairo cabaipetirore ïñaesupa ati yepapü mai na caäni rãmãrẽ. Mai, na cariaparo jügoye tie cabaipeere masijügoyecüsupsa Dios mena catügoñatutuari majã ãnirõ. Torena, useanirõqüe mena, “Ati yepapü caäna mee marí ãniña,” í tügoñañupä. **14** Bairo cañtügoñarã ãnirõ, ape yepa na caänipa yepa majürẽ camacã ñesëärãrẽ bairo ãñupä. Merẽ tiere caroaro marí masiňa. **15** Na cañijügorica yepare na cañtügoñaata, ti yepa na cañijügorica yepapü tunuábujičiarãma. **16** Tunuápéyupa. Na püame netõjäñurõ caroa yepa majürẽ boyupa. “Umurecóo macãä yepare cacoterãrẽ bairo ãñupä,” ígu ñiña mühäärẽ. Bairi Dios, “Yu, na pacu Dios yu ãniña,” na í tügoñaboboetiyami. Cã püame merẽ na caänipa macãrẽ qüenorïcárõrẽ bairo átiyucõäñupi.

17-18 Apeyera tunu, Dios püame Abrahãrẽ, “¿Cariapea yu mena cã tügoñatutuayati?” í, cã macã Isaare waibucure pajäärõ joemugõjoricarore bairo cã átirotiyupi. Abraham püame Dios mena cã

catāgoñatutuarije jāgori, “Mʉ caátirotirore bairo yʉ áperigʉ,” qūlēsupi Diore, cã macã jīcāñã cã cañimiatacāñrē. Tunu bairoa, “Mʉ macã Isaac jāgori mʉ pārāmerã cʉtigʉ,” cã, cã cañrīqñē to ñanimiatacāñrē, Dios cã cañrōrē bairo átibujoyupi Abraham. ¹⁹ Abraham Dios mena tāgoñatutuari yua, “Cã camasñrījē mena cabaiyasiricarã cãñrē catiomasññami Dios,” ī tāgoñañupi. Abraham cã macñrē cã capajīñagaripaha Dios qūññupi: “Cã pa-jīñetíññāñna mʉ macñrē.” Bairo cã caátajere tāgoñarñ atore bairo marññ masñña: “Abraham cã macã cariacoatacʉ tunu cacatire bairo cañcāñrē cã cãgoyupi tunu,” marññ masñña.

²⁰ Apei, Isaac ãnacã cãñ Dios mena cã catāgoñatutuarije jāgori cã pñnaa, Jacob cã jāgocʉ Esaú cãñrē caroaro na cabaipeere Diopure na jēnibojajññoyeticññupi.

²¹ Isaac macã Jacob cãñ Dios mena cã catāgoñatutuarije jāgori cã macã José pñnaa tocānacāñrēññ caroare na jēnibojayupi Diopure. Cabucʉ ãnirñ yua, cã tuericʉ mena tuañerñ, Diore qññroayupi.

²² José cãñ Dios mena tāgoñatutuari cã cabaiyasi-paro jāgoye, atore bairo na ññupi israelita majärē: “Ape rñmʉ cañno ati yepa Egípto yepare mʉjāññ witigarã. Bairo mʉjāññ cawitiri rñmʉ cañno, yʉ rupañri ãnajē cãñrē mʉjāññ neágarã mʉjāññ caátí yepapʉ,” na ī cññupi José.

²³ Aperñ Moisés ãnacã pacua cãñ Dios mena na catāgoñatutuarije jāgori Moisés cã cabuiaro bero itiarã muipha majññ yasiori cã cãgoyupa, cawñmañ caroñaca cã cañnoi. Dios mena catāgoñatutuarã ãnirñ Egípto macāñcañ rey, “Cawñmarã cañmʉarẽ

na pajíārecōāña,” cū caīrīqūē caānimiatacūārē, tiere uwiesupa. Cū caīrōrē bairo ápeyupa.

24 Moisés cūā cabucu ācūpū, Dios mena cū catūgoñatutuarije jāgori Egipto macāācū quetiupau faraón macō macūrē bairo cū caānierē cūrē na caīrō boesupi. **25** Bairo pūame boyupi: Dios ya poa macāāna popiye na cabairorea bairo cū cūā na mena popiye baigayupi. Jīcā yūtea cārō carorije macāājē faraón ya wii useanirīqūē mena na caátiānierē īñamicūā, tiere īñajegaesupi. **26** Atore bairo ī tūgoñañupī Moisés: “Egipto macāāna na cacāgorije cawapacutie netōjāñurō caānimajūrījē niña Dios cū cajopau Mesías queti pūame roque,” ī tūgoñatutuacōāñupī Moisés. Cū pūame Dios caroaro cū caátibojapeere masīrī, caroaro mena tūgoñatutuacōāñupī.

27 Cabero Moisés Egipto caāniatacu acoásupi. Ti yepa macāācū quetiupau rey cū mena cū caasiarijere tūgoecure bairo tiere tūgoñanetōcōāñupī. Dios mena catūgoñatutuau ãnirī cū caátipeere cariapea tūgoñajūgoyeticōā ninucūñupī. Dios cabaeucure jīcāū cū cū caīñamajūcōārōrē bairo tiere tūgoñajānaesupi. **28** Mai, ti yepare cū cawitiparo jāgoye Moisés Dios mena catūgoñatutuau ãnirī bose rāmū qūēnoñupī jīcā ñami caāno. Ti ñami caāno, oveja waibutoare pajíārī bero na rií mena wiiri jope buire na yayewērotiyupi Moisés israelita majārē. Bairo na átirotiyupi, camasā na camacūcuti jāgorā cañmuarē capajīāū acá ángel cū jāāetīcōāto ī.

29 Israelita majā cūā Dios mena tūgoñatutuari, Mar Rojo cawāmecuti riare netōásupa. Dios cū

camasírijé júgori riare oco mano maaré bairo boporo cū caátiata wāápü netoásúpa tiya ria capairiyare. Na bero caáná, naré cañegari majá egipcio majá cū ti wāa na caátíwäré na cajáapetiro bero nipetiro ruapeticoásúpa.

30 Cabero israelita majá Jericó cawãmecuti macárē êmagarā, ti macã ëñotaricaro usaropü basa ãmejoreyuparā jíca wāmo peti puga pénirō cānacã rāmu majú. Bairo na caáto, Dios mena na catûgoñatutuarije júgori, ti macã ëñotarique ñaapeticoasuparo.

31 Bairi ti macã macâaçõ Rahab cawãmecuço caúmha mena caepewapatamiricõ Dios mena tûgoñatutuarique cacûgoo ãñupõ. Cõ püame Israel ya poa macâana cõ ya macárē cañarutiri majárē caroaro cõ ya wiipü na qüenoñupõ, na pajíarema, iõ. Bairo Dios mena catûgoñatutuao ãnirí aperã cõ ya macã macâana Diore cababotiorã mena yasiesupo.

32 ¿Neré ni quetibujunemocuti mûjâárē? Dios mena catûgoñatutuari majá capâárâ ãñupâ bairâpüa. Bairo capâárâ na caânoi, na nipetirore yu quetibujupeyomasíetína mûjâárê. Jícaârâ na mena macâana ãñupâ: Gedeón, Barac, Sansón, Jefté, David, Samuel bairi aperã profeta majá cûa ãñupâ. **33** Bairo Dios mena tûgoñatutuari ape macã macâana mena caâmeoqüêrâ cûa na ya yepare êmamasíñupâ. Aperã cûa caroaro cariape camasârê na rotimasíñupâ. Aperã Dios naré caroaro cû caátipeere cacotejutiena ãnirí tiere cûgomajûcõâñupâ. Aperã cûârê macânuçû macâana yaijûârâ na na ugaelio joroque ásupi Dios, cû mena na catûgoñatutuarije

jūgori. ³⁴ Aperā cūā na wapana narē peero paipo caūrōpū narē na cacūremiatacūārē, ūēsupā. Aperā cūā na wapana ūnosērīcāpāī mena na capajīāgamiatacūārē, rutimasīñupā. Aperā cūā catutuaena caānimirīcārā, Dios mena na catūgoñatutuarije jūgori na wapana pajīārī majā poarire na pajīānetōmasīñupā. ³⁵ Aperā carōmia cūā na yarā cariayasicoatana na caānimiatacūārē, Dios cū camasīrījē jūgori tunu na catio joroque cū caánarē yarācūsupa.

Aperā cāārē na pesua popiye na baio joroque na átiepeyupa. “Diore mūjāā catūgoñasarijere mūjāā cajānaata, mūjāārē jāā pajīāreetigarā,” na pesua na na cañmiatacūārē, narē na capajīāgaro ūñotaesupa. Dios mena catūgoñatutuarā ūñirī bairo baiyupa. “Marī cariaro beropū tunu catiri roque, caroaro netōjāñurō marī ūñajē cūtigarā,” ī tūgoñarī tore bairo baiyupa. ³⁶ Aperā Diore cañroarā cāārē roro na ī boyetieperi na bape epenucūñupā. Āpōā wērī cadenas mena na jiyari, bairi tunu preso jorica wiiripū na cūreri roro majū na átiepeyupa. ³⁷ Aperā cāārē ūtā rupaa mena na pajīārenucūñupā. Aperā cāārē yisericapāī mena na rupauiri recomacāārī na pajure batorenucūñupā. Aperā cūārē ūnosērīcāpāīrī mena na ūnosē renucūñupā. Aperā cūā roro majū bopacooro baiyupa. Ñe ūnie cacāgoenarē bairo noo na caboropū áñesēñupā. Waibutoa oveja, o cabra aseri mena jutii jāñarī roro na caátipacōōrā baiñesēñucūñupā. ³⁸ Na pūame, desierto cayucūmanopū, bairi ūtā yucūpū, bairi ūtā opeepū ãniñesēñucūñupā. Bairo bopacooro baiñesēñmirācāā, Dios cū caññajorore caroarā

cañurā majū ãñupā. Bairi ati yepapu macāāna watoare na caāno jesoesupa. Dios t̄upu na caāno roque ñuñupā.

39 Bairo na cabaimiatacārē, ni jīcāā ūcā na mena macāācā Dios narē caroaro cā caátigariquere cāgopetiesupi. Dios p̄ame, “Yā mena cariapea tāgoñatutuayama,” ī masīmicāā, narē cā caátigaricarore bairo na átipeyoesupi mai.

40 Atore bairo boyupi Dios: Ti yuteapu macāāna cā caíjāgoyeticūrqūrē caroaro na catāgoñacoterore boyupi. Na p̄ame, “Marī ape tuti macāāna cūrē caíroari majā mena jīcārōrē bairo Dios netōjāñurō caroare cā caátipere na cāgopetimasīáto,” ī, caroaro na catāgoñacoterore boyupi.

12

Fijemos la mirada en Jesús

1 Bairi marī jāgoye caānana capāārā Dios mena catāgoñatutua īñorīcārārē camasīrā ãnirī nipetirije marīrē roro marī baio joroque caátiere, bairi roro camasā marī caátie macāājē, caroaro caānimasīrotietie ûnierē tocārōā marī jānacōāgarā. Tiere jānarī, Dios mena tāgoñatutuari, ati yepapu marī caāno ūno mai, cariapea tāgoñenarē bairo tiere marī tāgoñanetōcōā ãnigarā, marī caátóre marī caetaparo jāgoye. Caatūri majōcū ñe ûnie cā wāmorē cāgoecū acā caroaro mena atūmasīñami, cā caatūem̄etaro bero cā cawapatapeere camasī ãnirī. Torea bairo marī cārē caroaro boyo.

2 Jesucristo jīcāārē cā marī catāgoñasaro ñuñā. Cā, Jesucristo jetoa marī catāgoñatutuari wāmerē cajoū majū niñami. Bairi cā jāgori nipetiro cā mena catāgoñatutarārē ñe ûnie carorije camána,

jīcārō tāni caroarā majū na ãnio joroque caácu niñami. Jesús p̄uame bopacooro netōrō baiyupi yuc̄pāipu. Tipāipu riau, roro bopacooro cū cabaipeere tāgoñabobori, tie cū cariápeere eñotari, “To baieticōāto,” īesupī Jesús. Cū p̄uame cūrē popiye cū baio joroque na caáto bero, nocārō majū caroaro useanirīqūē mena yerijōrō cū caānipeere masírī popiye cū cabairiquere netōmasíñupī. Bairo bairi bero, Dios carotimasī cū caruirotu cariape nágōā p̄uame ruiásúpi Jesús.

³ Mai, Jesús ati yepapu cū caáno, carorā cūrē popiye baio joroque caánarē roro na átiāmeesupi. Cariape cū caátiānierē caroaro marī tāgoñagarā. Bairi m̄ujāā popiye baimirācūā, usearitieticōāña. J̄tieticōāña m̄ujāā caátiānie caroa macājērē. ⁴ Carorijere caboenarē bairo ãna, Jesucristo cū catām̄orīcārōrē bairo roro majūp̄urā m̄ujāā tām̄oetimiña mai. Carorā cañuena m̄ujāārē roro m̄ujāā pajīáreetiyama mai bairāp̄ha. ⁵ ¿Dios, m̄ujāā cū p̄ūnaa majūrē bairo caánarē m̄ujāā cū cabeyoriquere merē m̄ujāā masiriticoati? Cū ya tutipu atore bairo ī woaturotiyupi Dios:

“Macū, īñateeticōāña mu yu cabeyorijere.

Murē yu catutiri rām̄u caáno tierē tāgori usearitieticōāña.

⁶ Yua, capacu ãnirī yu camai īñarā yu p̄ūnaarē cariape na yu beyomasíñā.

Bairi tunu yu macārē bairo caācārē tutuaro mena cū yu quetibuji masíñā, caroaro cū áparo ī,” ī quetibujiyupi.

⁷ Bairi m̄ujāā p̄uame Dios, m̄ujāārē cū cabeyorijere tāgoñasya. Bairo m̄ujāā catāgoñsaata, cū p̄ūnaa majūrē bairo m̄ujāā átigumi. Ni ūcū camacācūcu

camasī cā macārē cū beyoeticoa baiecāmi. Torecu, marī Pacu Dios cūā marī beyomasīñami. ⁸ Bairo mujāärē cā cabeyoeticōāta, cū pūnaa mee mujāä ãnibujiorā. Capacu mánarē bairo caāna mujāä tuabujiorā. ⁹ Apeyera marī, cawīmarā marī caāno, marī pacu marī beyonucūwā. Tie na caibeyorijere nucūbūgoro marī tūgonucūwā. Bairo cabairicarā caāna nimiracāä, ¿dopēirā marī Pacu Dios pūamerē cā cabeyorijere marī tūgoasaetiyati? Cū pūame roquere netōjāñurō nucūbūgorique mena cū caīrījērē tūgoasaotiya, caroa yeri pūna mena ãnigarā. ¹⁰ Ati yepapure nocārō yoari yutea mea marī caānipere marī pacu marī beyo ãninucūñama. Na camasīrō cārō marī beyonucūñama. Bairo na caátimiatacāärē, netōjāñurō cariape beyomasīñami marī Pacu Dios roque, cārē bairo caroarā marī caāniparore bairo ī. ¹¹ Dise ūnie marīrē tutuaro mena na cabeyorije ūseanirō marī áperiya. Marī yapapuao joroque marī átiya tipa ujetore bairopua. Cabaimiatacāärē, caberopu tie na caibeyorijere cariape mena marī catūgoasaata, caroaro cariape yerijōrō marī ãnimasīgarā.

El peligro de rechazar la voz de Dios

¹²⁻¹³ Baire cā ricaari, cā ñicāärī catutuaecu, Dios cū camasīrījē jāgori tunu cū cacatinemorōrēä bairo mujāä cūā Dios cū camasīrījē jāgori cū mena tūgoñatutuanemoña tunu. Caroaro cariape áticōä ninucūña. Ricaati átiñajērē jānacōäña.

¹⁴ Nipetiro camasā mena caroaro yerijōrō ãnajēcusa. Tunu bairo carorije wapa mánarē bairo ãnajēcusa. Carorije wapa cacāgorā

p̄ame marī Quetiupāure īñamasētīgarāma. Caroa yeri pūna cacāgorā roque qūñagarāma.

15 M̄jāā majū tāgoñatutuao joroque āmeo ása, tocānacāñp̄a m̄jāā mena macāāna Dios tāp̄a na caēm̄etamasíparore bairo īrā. Bairi ni jīcāā ūcā m̄jāā mena macāācā rorije caáticotei cā manicōáto. Rorije caácā cā caāmata, rorije na áticotebujoumi camasārē.

16 Ni jīcāā ūcā m̄jāā mena macāācā roro cā rupaú caborore bairo cā átiepeeticōáto. Tunu bairoa Dios yaye caroa wāmerē, “Cabugoro macāājē niña,” caírārē bairo baieticōāna. Esaú ānacārē bairo baieticōāna m̄jāā. Cā p̄ame cā pacā cā camacūcātijāgoricā ãnirī, cajāgocāre bairo cā cabaiānipeere cāgoyupi. Bairo caācā nimicāā, tiere, “Cabugoro macāājē niña,” caírē bairo baiyupi. Jīcā bapa ḥgarica bapa jāgori cajāgocāre bairo cā caānierē wapatireyupi cā baire.

17 Merē m̄jāā masīñā tie bero cā cabairiquere. Dios Esaure caroare cā cajopeere cā pacā cā caīquetibājuro batioro tāgogamiñupī. Bairo cā cabomiatacārē, cajāgocā cā caānierē cā baire cā cawapatirericaro jāgori cā yumasīñesupi cā pacā. Tutuaro mena otimicāā, cajāgocāre bairo cā caānimirīqūrē tunu cāgomasīñesupi Esaú.

18 M̄jāā, marī ñicājāā israelita majā ānana na caīñarīcā wāme ūnierē m̄jāā īñaesupa. Na p̄ame Moisés ūtāñp̄a cā caānitoye, īñāñupā ūtāñ pairo caārōrē. Tie caārījē buseri jāgori canaitīrījērē īñāñupā. Tunu bairoa wīno cā tutuaro capapuri-jere īñāñupā.

19 Tunu bairoa marī ñicājāā israelita majā ānana na catāgorica wāme ūnie trompeta tutuaro cabusuro cārō Dios cā cabusuocajorique cārē m̄jāā tāgoesupa. Bairo m̄jāā cabaimi-

atacūärē, na p̄ame roque tie b̄s̄rique pairo cauwiorijere t̄goyupa. Bairo uwiri, Dios narē yoaro cū cab̄s̄uñorē boesupa. Tocārōā cū jāna rotiyupa Diore. **20** Dios cā caroticūñqūerē dope átijīñatietimirā, tore bairo ñ̄upā Diore. Mai, atore bairo ñ̄uparō Dios narē cū caátiroticūñqūe p̄ame: “Ni jīcāñ ūcū ati ütāärē capeañaürē ütā rupaa, o ãpōā besuro mena cā pajīärocacōā rotiya. Ni ūcū waibhucū ūcū cūärē tore bairo átirotiya,” ñ̄uparō. **21** Nocārō majū ñ̄na acuarique cañnoi, Moisés cā majū cāñ atore bairo ñ̄upř: “B̄utioro uwiri yu nanacupu,” ñ̄upř.

22 M̄jāñ roque narē bairo m̄jāñ baietiya. Um̄recóopu cañni ütāñ buipu cañni macā Jerusalén cawāmecuti macā Dios cacaticōñinucūñ ya macāpū cañniparā majū m̄jāñ ãniña. Aperā cūñ nocārō capāärā majū Diotu macāña ángelea majā neñapori Diore cabasapeorā na cañopu cañniparā m̄jāñ ãniña. **23** Tunu bairo Dios p̄naarē bairo caña, cañijägorā um̄recóopu Dios ya p̄rōpu cā yarā cañnarē cā cawoaturicarā na caneñiarōpu cañniparā m̄jāñ ãniña. Dios camasā nipetiroprure cañabesei majū t̄pu m̄jāñ etagarā. Caroarā na ãnio joroque cā caátana t̄pu m̄jāñ etagarā. **24** Tunu bairo Jesutu m̄jāñ etagarā, caroa wāme cawāma wāme marīrē caátibojacūñcū t̄pu. Jesúz p̄ame yucupāipu cā cariarique jūgori cā rií mena marī carorije wapare cosericarore bairo marī tuao joroque marī ásupi. Abel cā carií rerique p̄ame ãameoqūñ ãmerñqūerē bairo átaje tuayupa. Bairi Abel ãnacā cā carií rerique netōjāñurō cañimajūñjē ãñupā Jesúz yaye rií p̄ame roque.

25 Torecu, Jesús marīrē caquetibujare caroaro cū marī tūgousagarā. Moisés ati yepa macāācū ãnacū Dios yayere marī ñicājāā ãnanarē cū caquetibujunetōrijērē tūgogaesupa. Bairi dope bairo netōmasiēsupa. Marī roque na netōjāñurō bairā majū marī netōmasiēna, umurecōopu macāācū marīrē cū caquetibujugarijere marī catāgogaeticōāta. **26** Tirūmupu ji yuteapure Dios cū cabusaro jāgori ati yepa tutuaro to yuguio joroque ásupi Dios, Moisés ãnacū cū caāni yuteapure. Bairi ãmerē tunu atore bairo ñnemoñami Dios: “Pugani cārō tunu yu cabusuriye mena ati yepa to yuguio joroque yu átigu. Ñmerē ati yepa jeto meerē, umurecōopu cū to yuguio joroque yu átigu,” ñnami. **27** Bairo cū caāata, atore bairo ïgu ïcāmi Dios: Ati umurecōo macāājē nipetiro cū caátaje, yepa cayuguirije ūnie mena yasipeticoagaro. Bairo ati umurecōo macāājē nipetirije cū caátajere cū cayasioro bero yua, Dios marī Quetiupau cū caāno macāājē jeto tuagaro.

28 Dios cū carotimasírīpa, marīrē cū cacūbojaripa jeto tuagaro. Bairo tiere tūgoñarī, Diore, “Mu ñujāñuña jāā mena,” marī caibasapeoro ñuña. Torecu, caroaro cariape átiānajē, cūrē ñroarique Dios cū cañajesori wāmerī majūrē marī caatiāno ñuña. **29** Peero tutuaro mena cañrī peero apeye ūnierē cañrerorea bairo Dios cū tutuaro mena marī carorije wapare cañabesemasī majū niñami.

13

Cómo agradar a Dios

1 Mujāā puame jīcāā punnaa na caāmeomairōrē bairo mujāā cūā āmeo maijānaeticōāña. **2** Tunu bairoa aperā camasā mujāā ya wii caññañesēārā cārē caroaro mena na bocári na qūēnonucūñña. ¡Tame, mujāā mena macāāna jīcāārā, ángelea majārē camasīēna nimirācāā, caroaro na bocári na qūēnoñupā na wiiripu!

3 Preso jorica wiipu caāna cūārē na mujāā masiritepa. Mujāā cūā preso jorica wiipu caāna mena ānarē bairo tūgoñaña. Na juátinemoñña. Roro caátiecoricarā cūārē na tūgoñaña. Ape rūmu mujāā cūā narē bairo mujāā tāmuobujiorā, ati yepapu mujāā caāni rūmu caāno. Bairi na ññamairotiya.

4 Tunu apeyera cawāmo jiayaricarārē nipetiro na mujāā cañnanucūbugoro ñuña. Roro āmeo átiepeeticōāña. Caroa wāme átaje jetore átiāña. Dios puame ññabesegumi roro caāmeo átieperi majārē. Canamocuña, canāmo mána cūā roro na caátie jūgori popiye na baio joroque na átigumi Dios.

5 Dinero pūrōrē cabonetōrārē bairo baieticōāña. Āme ati yepapu ãna, mujāā cacūgorije mena yeri ñucōāña. Atore bairo Dios cā caírīcā wāmerē tūgoñaña: “Mujāā yu aweyoetigu.” Mujāā yu juátinemonucūgu,” ññupī Dios. **6** Bairi yua, pugani cārō tūgoñarīcārō mano atore bairo marī ñ masīñña: “Marī Quetiupau marī juátinemogumi.

Bairi ni jīcāā ūcu yure roro caátigaure yu uwietiya,” marī ñ masīñña.

7 Bairi mujāārē cañubuejūgori majā, aperā Dios yaye quetire mujāārē caquetibujuricarā na cabairique cūārē caroaro tūgoñaña. Na puame popiye baimirācāā, Jesucristo mena tūgoñatutuacōāñupā na cariari rūmupu. Mujāā

cāā Jesucristo mena na catāgoñatutuaricarorea bairo cū mena tāgoñatutuacōā ãninucūña.

⁸ Jesucristo caānijāgoripaupua caroaro cariape caācū ãñupī. Āme cāārē bairoa nicōā ninucūñami. Bairi cāā nicōā ninucūgħmi tocānacā rūmħa. Cū yeri cā catāgoñarījē wasoetiyami. ⁹ Bairi mħejāā nipetiro ape wāme quetibħuġħrique ūnierē tāgoñsaeticōāña. Dios cū camairījē mena yeri tutuarā marī ãnio joroque caáto ñuña. Ugarique wāmerē besecōñarī na caugħarotirore bairo marī caáto mee, marī yeri tāgoñatutuao joroque marī átiya. Tie caátirotirije dope átimasīā maniña, cañumiatacūärē.

¹⁰ Marīā, Jesucristo yucħpāipu cā caririque jāgori ape wāme waibħucu joemugħojriquere cacūgorārē bairo marī baiya. Nipetiro sacerdote majā tirħamħapu macā santuariore capaacoteri majā ūna puame roque jīċā wāme ūno cūgomasīetīñama marī canetōrīcā wāmerē. Moisés ãnacū cū caátiroticūrīqūrē na cabonetōrō jāgori, marī, Jesucristo ya poa macāna mena narē ãnimasīā maa. ¹¹ Bairi sumo sacerdote jeto waibħtoa riire santuariopu jeámasīñami, roro camasā na caátie wapare Dios cū camasiriyobojarore bairo ī. Waibħtoa rupaħri ãnajē puamerē ti arħa santuario camano, ti macā jāgoyepu tiere joenucūñupā. ¹² Torech, Jesúś cāā roro yucħpāipu cā cariari rūmrē, macā camanopu riayupi, cā ya poa macānarē cū rií jāgori carorije wapa mána caroarā Dios ya poa macāna majū na ãmarō ī. ¹³ Bairi cabħucu wāme átajere jānarī marī cāā Jesúś cū cabairicarorea bairo popiye baimirācūā, tiere tāgoñenaerē bairo

marī catāgoñanetōrō ñuña. Marī Quetiupah Jesure roro popiye cā na caátatorea bairo marī cūärē aperā roro marī na caátieperijere marī ēñotaetigarā. ¹⁴ Marīā, ati yepapure jīcā macā tocānacā rāmua caānicōäninucūpā macārē marī cāgoetiya. Bairi ape macā Dios ya macā tocānacā rāmua caānicōäninucūpā macārē camacāránarē bairo caāna marī ãniña.

¹⁵ Bairi tocānacānia marī Pacu Diore, bairi Jesucristo cūärē basapeorotiya. Marī cabasapeorije waibutoa riire marī cajoemugōjoriye ûnie niña. Bairi marī risero mena, “Jāä Pacu, mā ñumajūcōäña jāä mena,” cā marī caibasapeope niña. ¹⁶ Caroa wāme camasā mena átiänajērē masiritieticōäña. Tunu bairoa aperā camasārē mājāä cacūgorije mena na cabopacarijere na juátinemonucūña. Tie waibucu riire joemugōjorārē bairo mājāä caátie niña. Tie ûnie roquere ññajesoyami Dios.

¹⁷ Torena, mājāärē carotiri majārē caroaro mena na yuya. Caroaro mena na carotirijere ása. Na p̄ame yerijārīcārō mano caroaro ññacotenucūñama mājāärē. “Marī paarieque cūärē ññabesegumi Dios,” i tāgoñarī, tore bairo átinucūñama mājāärē carotiri majā p̄ame. Bairi mājāärē carotiri majā na caññajesoparo ñurō caroaro mena na paabojanucūña. Mājāä capaarijere na ññajesoetio joroque ápericōäña. Bairo mājāä caápericōäta, ñe ûnierē caáperārē bairo mājāä tuabujiorā.

¹⁸ Bairi apeyera tunu, jāärē Diopure mājāä jēníbojagarā. Pugani tāgoñarīcārō mano jāä masíñna merē caroaro yerijōrō jāä catāgoñarīqūe

cutiere. Nipetiropare caroaro cariape jāā caátiānimas̄peere jāā boyo. ¹⁹ Bairi apeyera Diopare yu mūjāā cajēnibojanuc̄rō yu boyo. Bairo yu mūjāā cajēnibojaro, mūjāā t̄apu yoaro mea tunu yu ãnio joroque Dios cū áparo ñrā, yu mūjāā jēnibojawa.

Bendición y saludos finales

²⁰ Dios p̄ame caroaro yerijōrō caānajēc̄ch niñami. Tunu bairoa marī Quetiupau Jesucristore cariacoatac̄ cū caānimia tac̄ārē, tunu cū catio joroque caátac̄ niñami. Marīrē, oveja coteri majōc̄ure bairo caāc̄, Jesús cū cariarique jāgori cawāma wāme Dios cū yarārē cū caátilbojarique caānicōāninuc̄peere caānorē bairo to tuao joroque caátac̄ niñami Dios. ²¹ Bairo caátac̄ p̄ame nipetiri wāme mūjāārē jīcārō tāni ñe ûnie wapa cac̄goenarē bairo caāna mūjāā cū áparo. Bairo cū caáto, nipetiro cū cabori wāme ûnie jetore caroaro mūjāā átimas̄igarā. Bairi marīrē cū caátigari wāme cārō marī cū áparo Jesucristo jāgori. Bairi atore bairo marī ñña: “Jesucristore marī cabasapeorije to petieticōāto. Bairoa to baiáto,” marī ñña.

²² Yu yarā mūjāārē ñña: Atie queti petoaca mūjāārē yu caquetib̄u j̄uwoatujorijere caroaro yerijōrō tāgopeoya.

²³ Bairi apeyera, atiere mūjāā camas̄rō yu boyo: Marī ya Timoteo cūā merē preso jorica wiipu caānimia tac̄ witiyupi. Bairi ato yu tāmuri cū caetaata, cū mena yu atígu mūjāārē yu caññauátí r̄umurē yua.

²⁴ Bairi nipetiro mūjāārē cajūgoñubueri majā, aperā Dios ya poa macāāna nipetiro cūā na ñuáto.

Ati yepa Italia yepa macāāna cūā mūjāārē būtioro
ñurotijoyama.

²⁵ Mūjāā nipetirore caroa macāājē, caroare cū
jonemoáto Dios.

Tocārōā niña atie yū cawoaturije.

Dios Că Cauetibăju Cūrīcă Tuti New Testament in Carapana (CO:cbe:Carapana)

copyright © 2012 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Carapana

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Carapana

© 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-22

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source files
dated 29 Jan 2022
69a83a35-f961-5e00-b9bd-ee04b851efbd